

När ska du skaffa barn?

En kvalitativ studie om mäns upplevelser av tidpunkten att skaffa barn

Michelle Henriksson (2004362)

Magisteravhandling i utvecklingspsykologi
Fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier
Utbildningsprogrammet i socialvetenskaper

Handledare Maria Dahlberg

Åbo Akademi, Vasa

Hösten 2023

Abstrakt

Författare Michelle Henriksson	Årtal 2023
Arbetets titel När ska du skaffa barn? En kvalitativ studie om mäns upplevelser av tidpunkten att skaffa barn	
Oppublicerad avhandling för magisterexamen i utvecklingspsykologi Vasa: Åbo Akademi. Fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier	Sidantal 56
Referat	
<p>Syfte: Syftet med denna avhandling är att få en överblick över mäns egna upplevelser och funderingar kring vad som är en lämplig tidpunkt att skaffa barn, samt undersöka vilka yttre faktorer som påverkar just denna syn mest. Avhandlingen undersöker även hur det biologiska, dvs. den egna fertiliteten, kan påverka männens upplevelser.</p> <p>Forskningsfrågorna lyder:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vad kännetecknar en lämplig tidpunkt för att skaffa barn enligt männen? 2. Vilka faktorer påverkar männens syn kring tidpunkten mest? 3. På vilket sätt påverkar det biologiska på männens tankar kring tidpunkten att skaffa barn? <p>Metod: Kvalitativa intervjuer används som metod i denna avhandling. Åtta svenskspråkiga män i åldern 25–34 hemma från olika delar av Finland intervjuades.</p> <p>Resultat: Studien tyder på att det finns flera olika faktorer som påverkar männen och deras syn kring tidpunkt att skaffa barn. Majoriteten av respondenterna, sex av åtta män, ser på barn som något man vill skaffa i framtiden. När det kommer till allmänna tankar kring om när de själva vill skaffa barn så var det tre återkommande teman som majoriteten av respondenterna valde att nämna: ålder, att vara redo samt att ha allt på klart.</p> <p>I avhandlingen hittades sju kategorier på yttre faktorer som påverkar männens syn kring tidpunkt att skaffa barn: vänner och bekanta, partner, föräldrar, normer/trender, sociala medier och jämförelse, världsläget och ekonomi samt att få frågan “när ska du skaffa barn?”. Dessa kategorier är också rangordnade i en ordningsföljd utifrån hur många av respondenterna som tycker det påverkar dem.</p> <p>Majoriteten av männen i denna undersökning kände sig inte stressade över det biologiska och många visste inte ens om att även män har en biologisk klocka. Fyra av respondenterna tänkte att det inte påverkar med tanke på dem själva, men att de i stället har sin nuvarande eller framtida partner i beaktande eftersom kvinnornas fertilitet är kortare. Det var enbart en man som kände sig stressad över att skaffa barn, detta på grund av att han försöker få barn men inte lyckats.</p> <p>Diskussion: Resultaten diskuteras i förhållande till den teoretiska referensramen och tidigare forskning.</p>	
Sökord/Indexord Män, livsförändringar, att skaffa barn, föräldraskap, sociala normer, den biologiska klockan, social jämförelse Men, life changes, having children, parenthood, social norms, biological clock, social comparison	

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	5
1.1. Centrala begrepp.....	6
1.1.1. Barnfrihet och barnlöshet	7
1.1.2. Den biologiska klockan	7
1.1.3. Normer i samhället	8
1.1.4. De största livsförändringarna.....	9
1.2. Referensram.....	9
1.2.1. Emerging adulthood theory	9
1.2.2. Social identitets teori	10
1.2.3. Social jämförelseteori.....	12
1.3. Tidigare forskning	13
1.4. Syfte och forskningsfrågor	15
2. Metod.....	16
2.1. Val av metod	16
2.2. Datainsamling och sampel.....	16
2.3. Intervjuguide	17
2.4. Analysprocessen.....	18
2.5. Trovärdighet, tillförlitlighet och överförbarhet	19
2.6. Etiska överväganden.....	20
3. Resultat.....	22
3.1. En lämplig tidpunkt att skaffa barn enligt männen.....	22
3.1.1. Männens egna tankar och känslor relaterade till att skaffa barn	22
3.1.1.1. Ålder.....	24
3.1.1.2. Att vara redo	25
3.1.2. Männens tankar kring dagens samhällssyn	26
3.1.2.1. Högre medelålder	26
3.1.2.2. Barnfrihet.....	28
3.2. Yttre faktorer som påverkar männens syn kring tidpunkten mest.....	29
3.2.1. Vänner och bekanta	30
3.2.2. Partner	31
3.2.3. Föräldrar	32
3.2.4. Normer och trender.....	33
3.2.5. Sociala medier och jämförelse.....	34

3.2.6. Världsläget och ekonomi.....	36
3.2.7. Att få frågan “När ska du skaffa barn?	36
3.3. Hur det biologiska påverkar på männens tankar kring tidpunkt att skaffa barn	37
3.3.1. Med tanke på dem själva	38
3.3.2. Med tanke på partner	38
3.3.3. Att vänta för länge	39
3.3.4. Annorlunda för den som verkligen vill ha barn.....	39
4. Diskussion	40
4.1. Resultatdiskussion	40
4.2. Metoddiskussion.....	44
4.3. Förslag på fortsatt forskning och råd till fältet	45
4.4. Konklusion	46
Källförteckning.....	47

Figurer

Figur 1: *Resultatredovisning för forskningsfråga 1*

Figur 2: *Resultatredovisning för forskningsfråga 2*

Figur 3: *Resultatredovisning för forskningsfråga 3*

Bilagor

Bilaga 1: Intervjuguide

Bilaga 2: Informationsbrev

Bilaga 3: Samtyckesblankett

1. Inledning

När ska du skaffa barn? Det är en vanlig fråga som många unga vuxna får höra från omvärlden då de kommer upp i en viss ålder. Att skaffa barn är en av de största livsförändringarna i en persons liv, vilket också kan medföra en del press och stress från olika håll. Vanliga exempel är att känna press från de närmaste såsom föräldrar, vänner och andra bekanta (Malling m.fl., 2020), men man kan även känna stress från samhället i sig. Enligt Nilsson (2015) är samhället och individen beroende av varandra, vilket gör att samhället har ett stort inflytande på den enskilda individen. Ett exempel på detta är normer (Nilsson, 2015) eller specifikt de sociala normerna. Fränkel (2015) framför att normen gällande att skaffa barn alltid enbart haft fokus på att det är ett måste i livet, utan att man beaktar det faktum att alla inte ens har möjlighet att skaffa barn. Det är väldigt sällan någon får frågan varför man valt att skaffa barn, jämfört med mängden frågor en person utan barn kan få gällande varför man inte skaffat barn.

Trenderna gällande att skaffa barn har ändrats en del under de senaste tio åren. Medelåldern för att skaffa barn har ökat och det föds allt färre barn i Finland (Friman, 2022; Statistikcentralen, 2021). De senaste åren har nativiteten i Finland skapat stora rubriker i media, då det år efter år visar sig att det föds färre barn i landet (Korkman, 2022; Nummenmaa, 2021). Statistikcentralen (2021) framför att denna nuvarande nivå på nativiteten inte är tillräcklig och det behöver ske en ändring för att åldersstrukturen ska stabiliseras. En orsak till detta kan vara att allt fler väljer att inte skaffa barn alls (Åkerholm, 2018). För tio år sedan var det 1 % av 20–40 åringarna i Finland som kunde tänka sig att vara frivilligt barnfria, medan det år 2018 var 12 % av samma åldersgrupp. Specifikt åldersgruppen 20–29 har ökat mest, där 1 av 5 väljer att inte skaffa barn alls (Åkerholm, 2018). Eftersom Finlands sjunkande nativitet är så pass högaktuellt så finns det en nyfikenhet kring vad detta kan bero på (Oksanen, 2023). Ett exempel på detta är det tvärvetenskapliga projektet kallat FLUX som skapats av Åbo Universitet och som undersöker den sjunkande fertiliteten (Oksanen, 2023).

Det finns också en del att tänka på innan det är dags att skaffa barn. Många vill ha stabilitet i livet innan de väljer att sätta ett nytt liv till världen, exempelvis genom att ha en bra ekonomi och ett stabilt arbete (Thompson & Lee, 2011). Detta på grund av att det är relativt dyrt att ha barn i dagens samhälle. Swedbank (2023) framför statistik på hur mycket

det i genomsnitt kostar att ha ett barn i Sverige idag. Från att ett barn föds tills att hen fyller 19 år spenderar föräldrarna ca 1,8 miljoner kronor. I nuläget innebär det ca 151 645 euro. Det är spädbarnstiden som är dyrast, med nästan 150 000 kronor för barnets första levnadsår. Efter det första året sjunker kostnaderna och ligger runt 80 000–90 000 kronor per år, fram tills barnet fyller 15 då kostnaderna ökar till 100 000 kronor. Efter det stiger kostnaderna fram tills barnet fyller 19 år (Swedbank AB, 2023).

Men då är frågan: finns det någon specifik faktor som inverkar mest på unga män när det kommer till tidpunkten att skaffa barn? En del forskning har gjorts gällande kvinnors tankar kring lämplig tidpunkt att skaffa barn samt vilka faktorer som påverkar denna syn, men när det kommer till enbart männens upplevelser finns det en liten forskningslucka (Temmesen m.fl., 2023). Enbart ett fåtal studier har hittat yttre faktorer som bevisats påverka (Malling m.fl. 2020) och de inre faktorerna, dvs. hur den egna fertiliteten kan påverka männens syn, behöver undersökas ytterligare (Thompson & Lee, 2011). Syftet med denna avhandling är därför att få en överblick över mäns egna upplevelser och funderingar kring vad som är en lämplig tidpunkt att skaffa barn, samt undersöka vilka faktorer som påverkar just denna syn mest.

Avhandlingen består av inledning, metod, resultat och diskussion. I inledningen tas centrala begrepp, tidigare forskning, referensram samt syfte och forskningsfrågor upp. Metodkapitlet förklarar noggrant hur jag har gått tillväga för att för att undersöka forskningsfrågorna och i detta kapitel tas datainsamling, sampel, intervjuguide, analysprocessen, trovärdighet, tillförlitlighet och överförbarhet samt etiska överväganden upp. Resultat och svar på forskningsfrågor sammanfattas under kapitlet *resultat*, och en vidare diskussion kring dessa kopplade till den teoretiska referensramen samt tidigare forskning hittas under kapitlet *diskussion*. I diskussionskapitlet förs det också fram förslag på vidare forskning.

1.1. Centrala begrepp

Här presenteras centrala begrepp som är relevanta för avhandlingen och dess tematik. Begrepp som tas upp är barnfrihet, barnlöshet, den biologiska klockan, normer och livsförändringar.

1.1.1. Barnfrihet och barnlöshet

Barnfrihet, eller frivillig barnlöshet som det också kallas, har blivit allt vanligare och handlar enligt Riksförbundet för sexuell upplysning (RFSU, 2017) om att en individ eller ett par väljer att inte skaffa barn alls. Det kan finnas flera olika orsaker till att en person inte vill skaffa barn, men det kan vara så enkelt som att personen inte känner någon lust av att skaffa barn eller att hen tycker om friheten som finns utan barn. Många påpekar att de vill göra saker i livet som de kanske inte skulle ha möjlighet till ifall de skulle ha egna barn. Andra orsaker kan också vara ekonomi eller världsläget vi har (RFSU, 2017; Åkerholm, 2018). I avhandlingen diskuteras männens syn kring barnfrihet och vad det kan innebära.

Begreppet barnlöshet används då man som ensam person eller par inte kan få barn av olika anledningar (Rohman, 2022). Det är också vanligt att prata om ofrivillig barnlöshet, eftersom barnlöshet är något som många kämpar med då de verkligen vill ha barn. Vanliga orsaker till barnlöshet är att fertiliteten hos en eller båda parterna avviker från det normala. Enligt Rohman (2022) är det ungefär lika stor andel män som har problem med spermerna som det finns kvinnor med problem gällande ägg eller livmoder. Sedan finns det ytterligare fall där det beror på en kombination av faktorer, eller till och med orsaker som inte ens läkare kan förklara (Rohman, 2022). Om man bortser från fertilitet finns det också barnlöshet hos individer som inte har rätt förutsättningar, t.ex. par av samma kön eller ensamstående individer. Barnlöshet och barnfrihet är relevanta begrepp i avhandlingen eftersom även män som upplever barnlöshet eller väljer att vara barnfri, fick ställa upp på intervju.

1.1.2. Den biologiska klockan

Den biologiska klockan är ett vanligt använt begrepp för fertilitet. Fertiliteten är en människas möjlighet att fortplanta sig och en av de största orsakerna som påverkar en individs fertilitet är ålder (Hälsobyn, 2018). Kvinnor har ett kortare åldersspann, där fertiliteten är som bäst mellan 18 och 25 år och blir betydligt sämre efter 30 år. Män har den bästa fertila åldern fram till 35 år. Efter 35 år har både kvinnor och män mindre chans att bli med barn och ju äldre personerna är desto större chans finns det för t.ex. missfall (Hälsobyn, 2018). En av avhandlingens forskningsfrågor tangerar den biologiska klockan samt hur den påverkar männens syn på tidpunkt gällande barn.

Vid närmare anblick på forskning kring kvinnor och den biologiska klockan så finns det en tydlig konklusion. Eftersom kvinnors fertilitet försämras tidigare än männens finns det en lite större press på kvinnor då det kommer till just tidpunkten att skaffa barn (Temmesen m.fl., 2023). Kvinnorna ska försöka hitta en lämplig tidpunkt när de själva känner sig redo och har kontroll över allt, samtidigt som den biologiska klockan tickar och oron för att vänta allt för länge på att skaffa barn uppkommer. Det finns en del medicinska risker som kan uppstå vid graviditet i högre ålder och om en person ångrar sitt val gällande att inte skaffa barn senare i livet går det kanske inte att ändra sig. Däremot har det visat sig att många känner att de kan försena tidpunkten att skaffa barn eftersom det i dagens läge finns tillgång till hjälpmedel så som IVF, dvs. provrörsbefruktning (Temmesen m.fl., 2023) eller nerfrysning av ägg eller spermier (Karlsson, 2020). Dessa hjälpmedel används också vid ofrivillig barnlöshet, vilket förekommer för många par. Enligt Finlands läkarförbund (2021) är det ca ett av sex par som någon gång i livet går igenom ofrivillig barnlöshet. Vid ofrivillig barnlöshet används dessutom mera ingående procedurer såsom operationer (Rohman, 2022; Temmesen m.fl., 2023). När det kommer till att frysa in sina ägg eller spermier i ett tidigt skede, för att kunna bevara fertiliteten finns det några riktlinjer som måste följas (Karlsson, 2020). Spermier som frysts ner måste användas innan man fyllt 56 år, medan ägg ska användas före individen fyllt 45 år. Det är inte heller möjligt att frysa ner spermier för män som fyllt 56 år. Kvinnan bör vara under 40 år för att kunna frysa ner sina ägg (Karlsson, 2020). Diskussioner kring att frysa ner spermier och ägg framkom även i några intervjuer med respondenterna.

1.1.3. Normer i samhället

Normer är en sorts uppfattning eller regler för hur människan ska bete sig i t.ex. vardagliga situationer (Nilsson, 2015). Dessa normer fungerar också som ett sorts stöd för individen när det kommer till samspelet med andra individer. Vid exempelvis stressiga händelser kan en person ta ett steg bakåt och fundera kring vad som ska göras istället för att enbart agera på känsla. Normerna kan sedan delas in i många olika underkategorier, exempelvis könsnormer eller sociala normer. Sociala normer är enligt McLeod (2023) de oskrivna reglerna som gäller i en viss specifik grupp av människor, till exempel i samhället. Dessa oskrivna regler ger en bild över vad som är okej att göra eller hur en person ska bete sig

för att passa in i just denna grupp (McLeod, 2023). I avhandlingen undersöker jag vilka normer männen upplever i dagens samhälle samt ifall dessa på något vis påverkar deras tankar kring barn.

1.1.4. De största livsförändringarna

En livsförändring är en stor förändring som påverkar individen och hans framtid signifikant (Womack, 2021). Dessa förändringar kan vara både planerade och oplanerade. De flesta livsförändringar hinner man förbereda sig på, men i vissa fall kommer det som en chock då det handlar om exempelvis oplanerad graviditet (Womack, 2021). I denna avhandling fokuseras det på en av de största livsförändringar som oftast är planerat; att skaffa barn.

Enligt Crockett & Beal (2012) och Knapp m.fl. (2022) finns det fem stora livsförändringar som stressar ungdomar mest på grund av de sociala normerna kring dem. Hit hör: utbildning, arbete, giftermål, föräldraskap samt att kunna bidra till samhället. Förväntningarna på tidpunkten gällande dessa livsförändringar kan förändras mycket med åldern, ofta på grund av egna erfarenheter som till exempel ofrivilliga hinder som måste gås igenom (Crockett & Beal, 2012).

1.2. Referensram

I detta kapitel presenteras tre stycken teorier som skapar avhandlingens referensram. Först beskrivs Arnetts teori om emerging adulthood, efter det Tajfel och Turners sociala identitets teori och slutligen Festingers sociala jämförelseteori.

1.2.1. Emerging adulthood theory

Arnetts (2000) emerging adulthood theory förklarar utvecklingen som sker i en individs liv mellan tonåren och vuxenlivet, specifikt med fokus på åren 18 till 25. I denna teori identifieras detta åldersspann varken som att en individ enbart är ungdom eller ung vuxen, utan snarare en blandning av de två. Emerging adulthood är en fas i livet som präglas av den egna viljan, utforskande och förändring, allt för att hitta den egna identitet som kommande vuxen. För att kunna övergå till vuxenlivet står individen framför många livsval och frågetecken, vilket gör att denna period är kopplad till frihet och potential. Arnett (2000) lyfter därför upp vikten av att utforska alla möjligheter som individen hinner med

under denna period, innan ett val görs. Den egna viljan är viktig del av teorin eftersom individen under denna period lätt kan känna sig osäker samt påverkas av omvärlden. Specifikt när det kommer till de stora livsförändringarna i livet, som t.ex. att gifta sig och skaffa barn.

Arnett (2000) kan med sin teori därför dra slutsatsen att en individ ofta känner sig tudelad under denna period. Den ena sidan är fokuserad på möjligheter och identitetsskapande, medan den andra sidan kännetecknar en period av obalans och känslan av att vara fast. Eftersom det finns så många möjligheter blir det ofta svårt för individen att välja vilket som känns bäst. Denna period i livet kopplas också ofta ihop med olika typer av riskbeteenden, så som exempelvis substansanvändning eller vårdslöst körande. Riskbeteenden är en överdriven metod individen kan använda sig av för att åstadkomma vissa saker innan det kommande vuxenlivet. Då individen sedan kategoriseras som vuxen, eller gått igenom någon av de störta livsförändringarna, som att exempelvis bli förälder, då kanske det beteendet inte fungerar längre. Därför känner många personer att de behöver göra vissa saker i livet innan de går igenom förändringen till vuxenlivet (Arnett, 2000).

Det är däremot viktigt att även komma ihåg att denna tidsperiod är väldigt individuell (Arnett, 2000). En del individer har inte möjligheten att utforska och själv bestämma lika mycket som andra, utan har en tydlig plan på framtiden redan från tonåren. Orsaker som kan påverka detta är exempelvis samhället individen lever i, med tanke kulturer, ekonomi eller normer. Oavsett vad individen har för förutsättningar så ligger vikten i teorin på att denna fas i livet är fokuserad på att utforska möjligheter och därefter skapa den egna vuxna identiteten (Arnett, 2000). Denna teori kan därför vara till hjälp då det kommer till att analysera människans tankar och upplevelser gällande tidpunkten att skaffa barn, samt vilka faktorer som påverkar dessa upplevelser mest.

1.2.2. Social identitets teori

Tajfel och Turner (1979) förklarar att social identitet är något en person upplever baserat på vilken sorts grupp eller vilka sorters grupper personen tillhör i samhället. Till grupper hör exempelvis social klass eller familj och dessa grupper ger människan en känsla av att höra till och ha en plats i samhället. Baserat på stereotyper i samhället delar den enskilda individen ofta in befolkningen i två grupper: "vi" och "dem". Detta för att skilja på vilken

grupp individen själv hör till och vart resterande personer som inte passar in i den specifika gruppen hör (McLeod, 2019; Tajfel & Turner, 1979). Dessa två grupper kallas också "innegrupp" och "utegrupp". Då en individ delar upp andra människor i olika grupper ligger fokuset oftast på olikheter och likheter, dvs. vilka olikheter som finns mellan grupperna och vilka likheter som hittas inom den egna gruppen. Enligt den sociala identitetsteorin används utegruppen för att den egna individen ska få en bättre självbild, detta genom att analysera och döma de individer som hör till utegruppen och på något vis är annorlunda än det egna självet (McLeod, 2019).

När personen väl har kategoriserat andra och har hittat den egna gruppen så kommer nästa steg: social identifikation. Detta betyder att personen skapar en identitet utifrån gruppen som man tillhör (McLeod, 2019; Tajfel & Turner, 1979). Detta betyder ofta också att personen kan ändra sitt beteende för att passa in i gruppen så bra som möjligt (McLeod, 2019). Individens egna tankar, beteende och förhållanden till andra studeras i olika situationer och är viktiga grundpelare eftersom dessa tankar och beteenden säger mycket om varför vissa handlingar görs eller inte (Montero, 2007; Parker, 2005, refererad i Hodgetts m.fl., 2010). En viktig faktor som bevisats påverka individens egna tankar och beteende är gruppsytryck (Nilsson, 2015). Om en person hamnar i en situation där majoriteten av de andra runt omkring tycker en annan sak än vad personen själv tycker blir det en inre konflikt hos personen. Ofta går det så att ifall majoriteten säger en sak så följer man strömmen, för att inte bli den som sticker ut och går emot gruppen. Men om en person på förhand har en fast åsikt kring ett ämne brukar det vara enklare att gå emot gruppsytrycket (Nilsson, 2015).

Eftersom människorna går igenom ett antal stora livsförändringar under sin livstid ändras också synen på grupperna man har kategoriserat. Livsförändringar kan därför också påverka identitetsutvecklingen, då den egna individen är tvungen att byta grupper vid olika tillfällen (Tajfel & Turner, 1979). Att skaffa barn är en av de största livsförändringarna i en människas liv, vilket också betyder att individen kommer byta grupp; att gå från egen individ till att bli förälder. Den sociala identitetsteorin är därför väsentlig i avhandlingen, eftersom den kan hjälpa till att förklara människans tankar kring vad som är rätt tidpunkt att skaffa barn.

1.2.3. Social jämförelseteori

Teorins grunder är att social jämförelse existerar för att som individ få en bättre överblick över de egna förmågorna (Festinger, 1954). Denna överblick av förmågor kan då hjälpa individen att sätta klara livsmål som man strävar efter att kunna uppnå. Social jämförelse fungerar alltså som en sorts självvärdering. Självvärderingen hjälper sedan personen att kunna hitta rätt grupper i samhället och kunna prestera sitt allra bästa (Festinger, 1954).

Social jämförelse är däremot relativt tudelat. För att en individ ska kunna utvecklas och komma vidare i livet är det viktigt att kunna jämföra sig med andra för att veta vilka styrkor och svagheter man har (Festinger, 1954; Nortje, 2020). En felaktig användning av jämförelse kan däremot leda till att individen utvecklar negativa beteenden och tankar, ofta kring det egna själv. För att kunna uppnå positiv jämförelse gäller det att jämföra sig med andra personer som är på samma eller liknande plan som en själv. En negativ jämförelse äger ofta rum då en person jämför sig med någon som är helt på ett annat plan, oftast sådana som har det mycket bättre ställt. En negativ jämförelse leder ofta till låg självkänsla och i vissa fall även depression (Nortje, 2020).

För att förstå social jämförelse lite bättre delas begreppet ofta in i två grupper: uppåtgående och nedåtgående jämförelse (Nortje, 2020). En uppåtgående jämförelse är då personen jämför sig med någon som har det bättre ställt, eller som bara verkar vara "bättre". Den nedåtgående jämförelsen däremot är då personen jämför sig med någon som har det sämre ställt. En viktig poäng som Nortje (2020) lyfter fram här är att båda typerna av jämförelse kan ha positiva och negativa följder. Det positiva med uppåtgående jämförelse är att individen kan få mera inspiration och motivation till att nå upp till en liknande nivå, medan det negativa kan vara att individen då utvecklar dålig självkänsla ifall denna nivå inte nås. Nedåtgående jämförelse används istället ofta för att få bättre självförtroende, vilket är positivt i stunden. Denna typ av jämförelse kan däremot vara negativ för individen då hen påminns om att livet kan bli värre eller ändras drastiskt (Nortje, 2020).

Social jämförelse har bevisats ha en stor inverkan på en individs beslutsfattande (Maheshwari & Rai, 2021; Meesus m.fl., 1997), men också då det kommer till att bedöma resultatet av själva beslutet (Maheshwari & Rai, 2021). Med dagens media finns det oändligt material för social jämförelse (Yang, 2021). Sociala medier har bevisats inverka på hur individer ser på sina egna styrkor och svagheter som individ, men också hur

individen väljer att skapa den egna identiteten. Detta på grund av social jämförelse med andra vilket i sin tur skapar en press för att själv visa upp en så bra bild som möjligt av det egna självet. Denna bild som målas upp är däremot inte alltid en sann bild av hur individen egentligen är, eller hur personen har det (Yang, 2021). En vanlig sak på sociala medier är att använda sig av den uppåtgående jämförelsen (Nortje, 2020; Vogel, 2014). Vogel m.fl. (2014) framför att personer som använde sig av sociala medier oftare visade sig ha sämre självkänsla. Detta kan bero på att sociala medier finns överallt och gör att individer jämför sig mera än tidigare, vilket skapar känslor av att vara underlägsen samt avundsjuka (Nortje, 2020). Eftersom sociala medier är så pass lättillgängliga har även själva tiden spenderad på sociala medier ökat de senaste åren. Hela 53 % av respondenterna i en studie av Alheneidi m.fl. (2021) svarade att de spenderar minst 6 timmar på sociala medier per dag. Med ökad användning kommer också en ökning av social jämförelse. En annan studie av Ruggieri m.fl. (2021) visar att ju mera tid spenderat på sociala medier, desto mera social jämförelse, vilket även kan påverka individens psykiska mående.

I denna avhandling är den sociala jämförelseteorin central för att kunna studera huruvida respondenterna upplever jämförelse med andra i sin omkrets. Jämförelsen undersöks både i allmänhet samt via sociala medier.

1.3. Tidigare forskning

Ungdomars förväntningar på när och hur deras livsförändringar kommer ske spelar en stor roll för när de egentligen uppfylls (Crockett & Beal, 2012). Ifall individen har en klar bild av att de till exempel kommer vara gifta och ha barn innan 30 års ålder så finns det en stor chans att det sker inom just den tidsramen. Dessa förväntningar fungerar som en grund för det kommande vuxenlivet, dvs. en sorts tidsplan för vad som ska hända vid en viss tidpunkt (Crockett & Beal, 2012). Det är relativt vanligt att förväntningarna uppstår i det egna hemmet, med de egna föräldrarna som inspiration (Keijer m.fl., 2018) Att skaffa barn hör till de största livsförändringarna och det finns en del tankar och åsikter kopplade till just denna fråga.

Ungdomars förväntningar på de största livsövergångarna påverkas i sin tur mycket av omvärlden (Crockett & Beal, 2012). Samhällets normer är en stor orsak, eftersom de fungerar som oskrivna regler som gärna ska följas. Dessa normer kan skilja sig mycket från

en plats till en annan, beroende på hur samhället är uppbyggt och vilka andra normer och kulturer som finns där. Enligt Fränkel (2015) finns det en stor norm gällande att skaffa barn, där många känner att det är något man måste göra i livet. Det finns nästan en bestämd ordning med tanke på vad som ska göras vid en viss ålder. För att inte heller bli dömd av andra runt omkring finns det en norm om att man ska skaffa barn i "rätt tidpunkt" (Fränkel, 2015). Normer gällande att skaffa barn kan också se olika ut för män och kvinnor. Att skaffa barn har alltid varit starkare för kvinnor, eftersom kvinnans identitet länge har kopplats till moderskap. Däremot framför Fränkel (2015) att även män känner av dessa normer, men kanske inte i lika stor utsträckning.

Normen gällande "rätt tidpunkt" att skaffa barn har ändrat en del de senaste åren, eftersom medelåldern för att skaffa barn har ökat av flera orsaker (Malling m.fl., 2020; Thompson & Lee, 2011). Thompson och Lee (2011) lyfter fram att kvinnor i medeltal gärna väntar med att skaffa barn tills de närmar sig 30 år, medan männen ligger över 30-årsgränsen. Statistikcentralen (2017) i Finland framför liknande siffror, där medelåldern år 2016 låg på 29,1 för kvinnor och 31,2 för män. Det är en märkbar stigning från 1985 då medelåldern låg på 26,1 respektive 28,3 (Statistikcentralen, 2017). De största orsakerna till att medelåldern har ökat är att individerna vill känna en viss stabilitet innan de skaffar barn samt att de inte vill säga upp den egna friheten (Malling m.fl. 2020). Dessutom finns det en del som individerna vill ha gjort innan det är dags för att tänka på barn. Enligt en kvalitativ studie som utförts av Malling m.fl. (2020) upplever män också att det finns en viss ordning som ska följas. Studiens syfte var att utforska vilken roll individuella och samhälleliga faktorer spelar för svenska och danska mäns beslutsfattande när det gäller fertilitet och familjebildning. 29 män som var på sitt sista studieår intervjuades. Den "rätta ordningsföljden" enligt männen i studien var att ha en bra utbildning, en stabil relation, ett bra arbete och en bra ekonomi innan det är dags att skaffa barn. En yttre faktor som påverkar männens syn är familj och vänner. Ingen i studien kände press från sina föräldrar, men de kunde tänka sig skaffa barn i samma ålder som deras föräldrar var i då de fick sitt första barn. Vänner däremot påverkar på tidpunkten eftersom männen önskar att de ska skaffa barn i samma ålder. I studien togs det också upp vikten med att vara redo. Majoriteten av männen kunde känna sig tillräckligt mogna, men ändå inte känna sig redo (Malling m.fl., 2020).

Thompson och Lee (2011) utförde en studie gällande australiensiska mäns uppfattning om tidpunkt att skaffa barn, med fokus på vilka faktorer som de vill ha kontroll över innan de väljer att skaffa barn. Studien gjordes med en både kvalitativ och kvantitativ metod och hade sammanlagt 382 respondenter. Några exempel som tas upp är att det är viktigt med personlig mognad, dvs. att känna sig tillräckligt redo, att ha en stabil partner samt att ha en bra utbildning och ekonomi. Ingen respondent i studien valde att diskutera kring det biologiska, vilket överraskade forskarna (Thompson & Lee, 2011). Två hypoteser som forskarna för fram i detta sammanhang är att männen kanske inte har tillräckligt med kunskap gällande biologi och fertilitet, alternativt att de vet att det kan fungera fastän fertiliteten minskar och att de därför litar blint på den faktorn. Eftersom detta enbart är hypoteser kan de däremot inte fastställas (Thompson & Lee, 2011).

1.4. Syfte och forskningsfrågor

Syftet med denna avhandling är att få en överblick över männens egna tankar och upplevelser om vad som kännetecknar en lämplig tidpunkt att skaffa barn. Eftersom det finns en forskningslucka över vilka faktorer som påverkar männens egen syn mest kommer studien därför också att undersöka just detta. Studiens övergripande syfte är därför att få en bild av männens egna upplevelser om tidpunkten att skaffa barn och sedan se vilka faktorer som påverkar just denna syn.

Avhandlingens forskningsfrågor lyder:

1. Vad kännetecknar en lämplig tidpunkt för att skaffa barn enligt männen?
2. Vilka yttre faktorer påverkar männens syn kring tidpunkten mest?
3. På vilket sätt påverkar det biologiska på männens tankar kring tidpunkt att skaffa barn?

2. Metod

I metodkapitlet framförs det vilken datainsamlingsmetod som valts, hur själva datainsamlingen har gått till och en beskrivning av intervjuguiden, analysprocessen och etiska överväganden ingår.

2.1. Val av metod

En kvalitativ metod med semistrukturerade intervjuer används i denna avhandling. Med en kvalitativ metod försöker den som forskar hitta mönster och förståelse för en målgrupp samt deras tankar och reaktioner till ett specifikt ämne (Trost, 2010). Den kvalitativa metodens fokus ligger på att analysera relationer mellan människor och inte mellan variabler (Trost, 2010). Med hjälp av kvalitativa intervjuer kan respondenterna föra fram mera personlig information, såsom erfarenheter och känslor (Dalen m.fl., 2015), vilket passar in på avhandlingens tematik. Intervjuer är ett sätt för intervjuaren och respondenten att kunna diskutera mera fritt, istället för att respondenten enbart svarar på frågor. Att prata om barn överlag är väldigt personligt och kan dessutom vara ett känsligt ämne för många, speciellt med tanke på själva tidpunkten att skaffa barn. Därför valde jag att använda mig av en kvalitativ metod för att få en mera personlig synvinkel. Valet att använda mig av intervjuer uppskattades mycket av majoriteten av respondenterna, då de flesta bara tyckte det var roligt att prata med någon om just detta ämne. Respondenterna nämnde också att det är ett ämne som de sällan talar om med någon annan.

2.2. Datainsamling och sampel

Datainsamlingen gjordes genom att skicka ut en förfrågan på om det fanns frivilliga män som kunde tänka sig ställa upp på en intervju via Facebook och Instagram. Inklusionskriterierna var att deltagarna skulle identifiera sig som män, vara svenskspråkiga, vara mellan 25 och 35 år gammal samt inte ha barn. Enligt Kvale och Brinkmann (2009) är det vanligt att ha runt 5–25 respondenter i en kvalitativ studie, lite beroende också på vad forskningens syfte är. Orsaken till detta är att med ett lite mindre antal respondenter så finns det mera tid för analys av vardera intervjun (Kvale &

Brinkmann, 2009). Målet var därför att få minst fem personer och det var sex personer som först anmälde sig som frivilliga. Efter att intervjuerna hade börjat anmälde sig ytterligare två personer som intresserade. Slutligen var det alltså 8 svenskspråkiga män hemma från olika delar av Finland som ställde upp på intervju. Respondenterna var mellan 25 och 34 år. Sex av åtta respondenter var nuvarande i ett förhållande och två var singlar. Hälften av männen arbetar och de övriga är studeranden.

Respondenterna fick välja om de ville göra intervjuerna via Zoom eller på en privat plats där det inte fanns störningsmoment. Två av intervjuerna gjordes via Zoom eller Messenger, resterande sex gjordes på plats. Alla intervjuer spelades in för att sedan kunna transkriberas och analyseras. Efter att ljudfilerna transkriberats till anonymiserad text raderades råmaterialet.

2.3. Intervjuguide

En semistrukturerad intervjuguide skapades (se bilaga 1). Kvale och Brinkmann (2009) påpekar att en intervjuguide kan fungera som ett sorts manus för intervjusituationen som gör att det flyter på smidigare. Intervjuguiden var uppdelad i bakgrundsfrågor samt öppna frågor, som i sin tur sedan var indelad i 4 olika underkategorier. Första kategorin gick in på männens allmänna syn kring att skaffa barn, den andra handlade om tidpunkten att skaffa barn, tredje tog fasta på faktorer som inverkar på männens syn gällande barn och den sista handlade om normer i samhället gällande att skaffa barn. Slutligen blev det 27 frågor. Intervjuguiden utformades tillsammans med två handledare, för att säkerställa dess tydlighet. Fokus lades på att omformulera ledande frågor samt att skapa en lämplig mängd av frågor, detta för att materialet inte skulle bli för stort eller för snävt. Kategoriseringen av frågorna finslipades, så att det inte skulle bli osammanhängande för respondenterna vid intervjusituationen. En testintervju gjordes därför också före de riktiga intervjuerna, för att säkerställa att alla frågor var förståeliga och att det inte fanns några oklarheter.

En semistrukturerad intervjuguide valdes för att det som intervjuare skulle vara möjligt att kunna ställa följdfrågor utefter respondenternas svar. Enligt Kvale och Brinkmann (2009) kan intervjuaren välja att följa sitt intervjumanus väldigt strikt, men också hoppa lite mellan frågorna om det passar intervjusituationen bättre. En följdfråga som inte direkt fanns med i intervjuguiden från början, men som ställdes i alla intervjuer

handlade om biologiska klockan och dess betydelse för männens syn på tidpunkt kring barn.

Intervjusituationen kan också se olika ut beroende på om intervjuaren väljer att föra fram syftet före eller efter intervjun är klar (Kvale & Brinkmann, 2009). I denna studie fördes syftet fram innan intervjun, så att respondenterna visste vad det handlade om. Detta för att de skulle vara förberedda på ämnet, eftersom barn kan vara ett känsligt ämne att prata om. Respondenterna hade också möjlighet att få intervjufrågorna på förhand, så de kunde förbereda sig ännu mera.

2.4. Analysprocessen

För att börja analysprocessen transkriberades först de inspelade ljudfilerna. Fokuset i analysen låg på innehållet, men allt från inspelningarna transkriberades. Detta betyder att även tonlägen och tystnad transkriberades, trots att det i ett senare skede inte analyserades ytterligare. För att innehållet skulle bli mera förståeligt ändrades eventuella dialekter till standardsvenska redan i samband med transkriberingen. I samband med att citaten valdes så ändrades grammatiska fel och utfyllnadsord togs bort, utan att ändra själva innebörden.

För att analysera transkriberingarna användes en induktiv innehållsanalys, dvs. att materialet talar för sig själv och intervjuaren söker efter gemensamma nyckelord eller kategorier (Fejes & Thornberg, 2019). Efter att de gemensamma kategorierna har hittats kan en slutsats dras. Då det handlar om induktiv innehållsanalys är det också bra att poängtera att slutsatserna egentligen aldrig är fastslagna, eftersom framtida observationer kan hitta nya slutsatser som kanske missats (Fejes & Thornberg, 2019). För att hitta de gemensamma kategorierna i intervjumaterialet lästes först de transkriberade filerna igenom för att sedan plocka ut nyckelord utifrån varje respondents svar på de olika frågorna. Nyckelorden lades sedan in i en tabell för att få en bättre syn på vad varje respondent svarade på vardera fråga. Efter det kunde gemensamma kategorier hittas och en slutsats dras. Då de gemensamma kategorierna hittats påbörjades skrivandet av resultatkapitlet.

2.5. Trovärdighet, tillförlitlighet och överförbarhet

Kvale och Brinkmann (2009) påpekar att den kvalitativa forskningsmetoden ofta får kritik eftersom den i sig inte är så vetenskaplig. Den kvalitativa metoden är subjektiv och beroende av personens egna åsikter och tankar.

Trovärdighet, eller validitet, handlar om att som forskare kunna bevisa att de forskningsdata som är insamlat är relevant för frågeställningen (Troost, 2010). Frågorna ska alltså ställas på ett sådant sätt att respondenterna ger svar på det som ska undersöks. Enligt Fejes och Thornberg (2019) kan trovärdigheten i en studie ofta även bero på forskarens egna färdigheter. En intervju handlar inte bara om att ställa frågor, utan det krävs som intervjuare att kunna bemästra intervjun på bästa sätt genom att exempelvis vara uppmärksam och använda sig av följdfrågor (Fejes & Thornberg, 2019). I denna avhandling stärks trovärdigheten genom att en intervjuguide användes. Med hjälp av intervjuguiden ställdes samma frågor åt alla respondenter och frågorna passade alla in på ämnet. Intervjuguiden skapades i god tid före intervjuerna med hjälp av två handledare och respondenterna hade alla möjlighet att få ta del av intervjufrågorna på förhand om intresse fanns.

Tillförlitlighet, eller reliabilitet, betyder att situationen skall vara likadan för alla respondenter och att studien ska kunna komma fram till samma resultat om den gjordes igen. Det handlar om att själva mätningen ska vara stabil och inte påverkas av slumpen (Troost, 2010). För att situationen ska vara likadan för varje respondent är det viktigt att alla intervjuare t.ex. ska ställa frågorna på samma sätt. I denna avhandling fanns bara en intervjuare, vilket gör att frågorna ställdes på ett likadant sätt åt alla respondenter. Eftersom allt transkriberades, även tonlägen och tystnader, borde resultatet troligen bli likadant ifall en annan forskare skulle göra en likadan transkribering. Att studien skulle komma fram till samma resultat om den gjordes igen är enligt Troost (2010) högst osannolikt då det handlar om kvalitativa studier. Människan är inte statisk, utan går hela tiden igenom en utveckling, vilket gör att svaren inte alls behöver vara desamma varje gång (Troost, 2010).

Överförbarhet, eller generalisering, handlar om ifall det är möjligt att överföra studien till andra situationer eller om den enbart uppfyller det egna intresset (Kvale & Brinkmann, 2009). Det finns tre former av generalisering: naturalistisk, statistisk och analytisk. Den naturalistiska bygger på personlig erfarenhet, den statistiska är formell och

bygger på slumpmässiga respondenter, medan analytisk generalisering i sin tur är att se resultaten från en studie som anvisningar för vad som kan hända i andra situationer (Kvale & Brinkmann, 2009). Intervjustudier har däremot fått kritiken att resultatet inte går att generalisera eftersom de innehåller för få respondenter (Kvale & Brinkmann, 2009). Eftersom denna studie är en intervjustudie med få respondenter är det inte möjligt att generalisera resultatet.

2.6. Etiska överväganden

När vetenskaplig forskning görs bör de forskningsetiska riktlinjerna efterföljas. Forskningsetiska delegationen (TENK) (2023) har en uppdaterad publikation på etiska principer som fungerar som grund för humanforskning och etikprovning inom humanvetenskaper. Stort fokus ligger på att forskningen ska respektera deltagarnas självbestämmanderätt och människovärde. När det gäller forskning som berör människor är det därför viktigt att som forskare ge tydliga instruktioner kring forskningen och dess syfte, inte utsätta deltagarna för risker eller skador, samt förklara vad som krävs av respondenten och vad hen kan göra ifall intresset för att vara med upphör (Forskningsetiska delegationen, 2023).

Ett informationsbrev (se bilaga 2) sändes ut före intervjusituationerna med noggrann information gällande studien, exempelvis hur materialet samlas in och att det är helt frivilligt att vara med. I informationsbrevet nämndes det också att materialet behandlas konfidentiellt och att respondenterna är helt anonyma. I kvalitativ forskning är det viktigt med konfidentialitet, eftersom man vill sträva till att den som blir intervjuad ska känna sig trygg och kunna berätta öppet om ämnet utan att vara rädd att bli igenkänd från sitt svar (Forskningsetiska delegationen, 2023). I denna avhandling är respondenterna alltså helt anonyma, enda personuppgifterna som samlades in var ålder, civil status och sysselsättning. Respondenterna informerades också om att de kan hoppa över en fråga på intervjun ifall de kände för det. Ljudinspelningarna från intervjuerna transkriberades enbart av avhandlingens skribent och raderades direkt efter.

Samtidigt som informationsbrevet sändes ut bifogades också en samtyckesblankett (se bilaga 3) som deltagarna skulle läsa igenom och godkänna innan intervjusituationen. Samtycke ska enligt Dalen m.fl. (2015) vara frivilligt, d.v.s. alla ska godkänna att vara med

i forskningen utan att känna press från något håll. För att kunna godkänna att vara med i en intervju behöver respondenten därför ha fått all information gällande forskningen, så att inga överraskningar framkommer i ett senare skede (Dalen m.fl., 2015). Samtliga respondenter godkände detta antingen muntligt eller skriftligt före intervjun började, lite beroende på om intervjun skedde i person eller via Zoom.

3. Resultat

I det här kapitlet framförs resultatet från intervjuerna utifrån de tre forskningsfrågorna. I resultatmaterialet identifierades gemensamma kategorier, vilka presenteras i en figur under vardera kapitel för forskningsfrågorna (se figur 1, figur 2 och figur 3).

3.1. En lämplig tidpunkt att skaffa barn enligt männen

Figur 1. Resultatredovisning för forskningsfråga 1

3.1.1. Männens egna tankar och känslor relaterade till att skaffa barn

Denna underrubrik fokuserar på vad männen själva tycker är en lämplig tidpunkt att skaffa barn. Bortsett från att ha allmänna tankar kring om när de själva vill skaffa barn var det tre återkommande teman som majoriteten av respondenterna valde att nämna i detta skede: ålder, att vara redo samt att ha allt på klart. Majoriteten av respondenterna, sex av åtta män, ser på barn som något man vill skaffa i framtiden.

Min första tanke är att det är något jag vill göra, ha barn någon gång i framtiden. Jag tycker faktiskt att det är något som alla borde göra. En underbar sak att uppleva oavsett om du är i förhållande eller ensam, det är ett mål som alla borde ha i livet. (Man, 25 år)

Ju äldre man blir desto starkare blir känslan av att vilja ha barn. När man t.ex. var 20 år så tänkte man inte likadant. (Man, 31 år)

Det var däremot ganska stort fokus på att det är något som ska hända i framtiden, då de flesta inte känner sig helt redo just i dagsläget.

Inte är jag i en ålder att jag känner mig redo att skaffa barn nu, men man börjar ju ändå komma mot en ålder där man börjar vara redo att skaffa barn. Så därför börjar man ju tänka mera på sådana saker, speciellt då folk runt omkring en börjar skaffa barn osv. (Man, 26 år)

Jag har nog ställt in mig på att ha barn i något skede, men inte just nu. (Man, 27 år)

En respondent är inte säker ännu om han vill ha barn alls, medan en annan respondent verkligen vill ha barn, men inte lyckats ännu och har gått igenom missfall med sin fru.

Men jag vet inte ens om jag vill ha barn ännu, får se. Det är öppet. (Man, 25 år)

Man vill bilda familj, få familjen att gå vidare. Då man har gått igenom missfall så stressar det mera, en oro att man själv inte kan få uppstår. (Man 31 år)

Männens egna tankar kring tidpunkten att skaffa barn har också ändrats mycket under de senaste åren. Respondenterna framför att det finns en märkbar skillnad i deras tankar kring barn från att de var 18–20 år tills idag.

De har nog ändrat ganska mycket, [...] då man är mellan 20 och 22/23 år, då tänker man ju inte alls på de här sakerna utan då känns det ju som att det är något som kommer hända mycket längre fram. [...] Jag skulle säga att i denna ålder som jag är i nu är första gången som det överhuvudtaget har blivit en aktuell tanke.
(Man, 26 år)

3.1.1.1. Ålder

Det första som majoriteten av respondenterna tänkte på då de handlar om en rätt tid att skaffa barn var ålder. De flesta hade ett åldersspann i tanken och åldersspannet började oftast vid den egna åldern, eller senare.

Alltså jag har alltid sagt typ 30 år, det är en ålder som jag själv skulle kunna tänka mig. Jag vet inte varför just 30, kanske är det för att 30 liksom kännetecknas av att du går in i en lite vuxnare period. (Man, 26 år)

Mellan 25–35 år. (Man, 25 år)

Ca 30 år, +- 2 år. (Man, 27 år)

Men det var också flera respondenter som inte riktigt kunde kategorisera det till en viss ålder.

Inte för tidigt och inte för sent. Sen ska man inte vänta för länge heller, speciellt för kvinnans skull. (Man, 25 år)

Jag tror att man stirrar sig lite för mycket blint på de här siffrorna. Ser man ett namn och en ålder så tänker man just det: den här börjar vara i ålder att skaffa barn. (Man, 26 år)

[...] om vi är lite egoistiska och bara ser från det egna perspektivet (ur det manliga perspektivet) så ja, man kan ju säga såhär: om man är yngre så bidrar man kanske

med mer energi och man kan göra mer aktivare saker med sitt barn. När man är äldre däremot så kanske man bidrar med mera visdom och en stabilare finansiell situation. Det finns både för- och nackdelar med båda. (Man, 34 år)

3.1.1.2. Att vara redo

En annan faktor som alla respondenter nämnde var att personligen känna sig redo. Att skaffa barn är en stor omställning och det var viktigt för männen att känna sig redo innan de tar på sig ett sådant ansvar.

[...] jag skulle inte kunna bestämma mig för att skaffa barn innan det kommer den här känslan av att nu känns det ganska rätt att göra det. (Man, 26 år)

Jag skulle säga att det viktigaste är att man är mogen, vis och har en positiv syn på livet (och vad man vill göra i livet). (Man, 25 år)

Även om det är viktigt att känna sig redo var det en respondent som poängterade att det kanske aldrig kommer ett sådant tillfälle, därför är det viktigt att inte vänta för länge.

[...] när jag pratar med mina vänner så skulle jag vilja påstå att alla (de som har fått barn, de som kanske väntar barn och de som inte alls har planerat ännu att ha barn) säger samma sak: att det inte är någon av dem som har varit beredd på det. De är inte beredda på det [...], men de liksom ställer sig positiva till det. De känner kanske att de inte är lika mentalt förberedda på det som sin partner eller fru eller vem det nu är [...]. Så jag vet inte riktigt hur man ska tolka det. Här känner jag väl lite likadant, så det kanske bara är en sorts killgrej. (Man, 34 år)

3.1.1.3. Att ha allt på klart

Alla respondenter upplever att det finns vissa saker i livet som ska vara klara innan de vill skaffa barn.

Då man själv och partnern har allt under kontroll. (Man, 31 år)

Dessa saker handlar främst om att skapa en trygg grund för att kunna bidra till en trygg uppväxt för barnet. Respondenterna nämnde flera saker, vissa var viktigare än andra. Alla respondenter hade däremot tre gemensamma komponenter de förde fram: att ha en stabil relation, ekonomisk trygghet och att ha någonstans att bo.

[...] det här med ekonomisk trygghet, trygghet då det gäller boende samt att man känner att det är trygga förhållanden ett barn ska komma in i [...]. Jag har ganska konkret att jag vill ha ett stabilt arbete och bo på ett ställe där man känner att man är hemma. (Man, 26 år)

Jag tycker nog att det viktigaste för mig själv är att man har en stabil inkomst och ett stabilt förhållande till sin partner, resten är bara ett stort plus men kanske inte det allra viktigaste. (Man, 25 år)

Två av respondenterna vill också veta på förhand hur de ska uppfostra sina framtida barn, detta för att kunna bidra med den bästa möjliga uppfostran.

[...] min uppväxt och hur jag blivit uppfostrad av mina föräldrar. Det finns en del saker som skulle kunna gjorts annorlunda eller på bättre sätt, vilket gör att om jag själv har möjlighet att få barn så vill jag kunna uppfostra dem på ett specifikt sätt. Ett bättre sätt. (Man, 25 år)

3.1.2. Männens tankar kring dagens samhällssyn

I detta underkapitel framförs männens egna tankar och åsikter gällande dagens samhällssyn på vad som är en lämplig tidpunkt att skaffa barn. Kategorier som framkom här var stigande medelålder och barnfrihet.

3.1.2.1. Högre medelålder

Först informerades respondenterna om statistik gällande medelåldern på nya föräldrar i Finland och hur det har stigit de senaste 10 åren. Ingen av respondenterna var särskilt

förvånade över att medelåldern har stigit. Att människor väljer att fokusera på sig själv och att studera längre var orsaker som majoriteten av männen trodde att denna ökning kunde bero på.

[...] det märktes på ett dagis där alla föräldrar var typ 35+, med 2–5 åriga barn. Många studerar ju längre då högskolor och liknande tar mycket längre. Därför tar det också längre tills man får bra inkomst och skaffar hus osv. Sen är det ju dyrare att leva nuförtiden också. (Man, 25 år)

Jag är ganska säker på att det delvis beror på att folk studerar i större utsträckning nu, folk väljer att studera om sig osv. Det blir också mycket mera fokus på trenden att man ska hitta sig själv, man ska uppleva saker och man ska sätta mycket mer energi på sig själv. (Man, 26 år)

Flera respondenter poängterade också att samhällets krav kan vara orsaken till att människor tänker om när det gäller barn och väljer att vänta längre.

[...] andra saken är just att kraven blir högre. Tolka inte detta på fel sätt, det är bra vi utbildar oss och det är bra vi vet mera, men det gör också att startbanan blir längre. I och med att folk blir mera medvetna om allt möjligt som händer, så är de också mer benägna att planera att de vill ha det här och det här på klart innan de ens tänker på barn. Då tar det längre, förr var ju folk nöjda om de hade ett arbete och de brydde sig kanske inte om vilket arbete det var. Världen har förändrats så mycket, det går inte riktigt att jämföra. (Man, 34 år)

Dagens samhälle, social press och feminism. Allt sånt påverkar detta. Både kvinnor och män slänger idén om att ha en stor glad familj åt sidan för att fokusera på karriären och att stiga till en viss nivå när det kommer till arbetet. Det är en av de största orsakerna. (Man, 25 år)

3.1.2.2. Barnfrihet

Barnfrihet var ett ämne som skapade delade åsikter hos respondenterna. Många spekulerade vilka orsaker det kan finnas till just detta.

Man måste väl få göra som man vill, inte är det väl något bra eller dåligt. Men det finns väl flera alternativ nu och man kan leva ett "komplett liv utan barn". Dessutom kanske många ser flera nackdelar med att skaffa barn, vilket gör att det är svårare att få det att fungera. (Man, 25 år)

[...] t.ex. egen uppväxt, om man har växt upp under dåliga familjeförhållanden. Ifall de inte har haft en så bra uppväxt, så kanske de inte heller vill ha egna barn. Men jag tycker att det i sådana situationer borde vara tvärtom, att man vill skaffa barn och ge dem en bättre uppväxt än den egna. (Man, 25 år)

Andra ville mera lyfta fram sina egna åsikter och funderingar. Det fanns några som var lite skeptiska till barnfrihet, medan andra tyckte det är positivt att det finns en valmöjlighet.

Jag tycker delvis att det är bra att folk vågar och faktiskt väljer att satsa på sig själv. Det är väldigt mycket fokus på det här yttre vad folk tycker och mycket förs vidare från äldre generationer, där det är lite av en självklarhet att skaffa barn direkt man har möjlighet till det nästan. Att det är en livsuppgift. Det tycker jag inte alls är schysst mot människan i sig om man inte vill ha barn, så det är ju positivt att man kan välja. (Man, 26 år)

[...] jag tänker mest på det att vi i Finland redan har problem med arbetskraft och vi har ju en väldigt åldrande befolkning [...] Så jag blir inte stressad, men jag undrar lite varför? För man ska ju nog respektera allas val, men [...] det känns som att många inte har en specifik orsak till varför de vill vara barnlösa, utan det är mera så att "jag vill bara vara". (Man, 27 år)

3.2. Yttre faktorer som påverkar männens syn kring tidpunkten mest

Figur 2. Resultatredovisning för forskningsfråga 2

Utgående från intervjuerna kunde sju olika kategorier hittas. Bortsett från att vara redo och att ha allt på klart finns det en och annan faktor som inverkar på männen i deras beslutsfattande gällande barn. Press från olika håll är ett återkommande tema, som går lite hand i hand med flera av underkategorierna. Många respondenter kände någon sorts press från något håll, men ingen av dem nämnde press som en enskild faktor som påverkar dem. De slutgiltiga kategorierna har stort fokus på personer i männens omgivning och deras tankar.

Kategorierna nedan är ordnade i en ordningsföljd utgående från hur många av respondenterna som nämnde dessa i sina intervjuer. Kategorin med flest svar är högst upp, dvs. vänner och bekanta.

3.2.1. Vänner och bekanta

En faktor som påverkar väldigt mycket är vänner. Däremot verkar de påverka på olika vis: I de flesta respondenters fall fungerar vännerna lite som vägledning. Vännernas åsikter påverkar mycket på männens syn på tidpunkten gällande att skaffa barn och många av männen håller med om deras beslut och speglar dessa.

Då jag tänker på mina vänner så vet jag egentligen inte ens vem av dem som vill ha barn. Jag tror alla tänker att vi är för unga ännu, då vi är typ 30 eller liknande så börjar man kanske tänka på det. (Man, 25 år)

Jag tror inte att jag skulle vilja eller kommer vara den första som skaffar barn, det är jag ganska skeptisk till. Jag tror att jag börjar fundera på det då alla andra i min ålder och umgängeskrets börjar skaffa barn. Det känns som att det kommer vara sådana saker som spelar roll och kommer att avgöra då när jag känner att det är rätt tid. (Man, 26 år)

Däremot kan det också fungera tvärtom, att männen får andra uppfattningar om barn efter att en vän eller bekant har skaffat barn.

[...] eftersom mina vänner är så ärliga och transparenta med allt som kan vara kämpigt med barn, så känner jag nej hoho. Alltså om man har en partner, då har man ju delat ansvar och då hjälper ju den andra, men annars skulle det säkert vara väldigt kämpigt. På det viset känns det nog ganska skönt att inte ha några barn. (Man, 34 år)

[...] att jag har gjort rätt val att ha väntat så här länge om jag ska vara helt ärlig. För det känns som det nästa bara har varit problem för en vän som skaffade barn i ung ålder. [...] Då är det ju ingen fritid. (Man, 25 år)

Vänner och bekanta kan också skapa en viss sorts press, vilket två av respondenterna upplever.

[...] närmaste vänner som redan har fått barn, speciellt de som är i samma ålder. [...] Man blir lite ledsen av att se folk i närheten skaffa barn då man själv håller på att försöka. Det blir också jobbigare att vara i grupper där folk har barn. (Man, 31 år)

Det är nog ett par människor som jag har känt tidigare i mitt liv som har fått barn eller är på väg att få barn. [...] Det är fascinerande att se hur mycket som har förändrats, hur mycket de har åstadkommit i livet och hur mycket de har utvecklats. [...] Samtidigt så lägger det ju en sorts press på en själv [...] att du kanske skulle börja göra samma sak redan nu, eller snart du också. (Man, 25 år)

3.2.2. Partner

En annan viktig faktor är partner. Majoriteten av respondenterna nämnde att en stabil partner är viktigt att ha innan de skaffar barn, oavsett om de i dagsläget är i förhållande eller singel.

[...] man är ju förstås två då man dansar och det är nu kanske en ingrediens som just nu fattas. Men om jag imorgon skulle vinna 100 miljoner euro på Eurojackpot så skulle jag åtminstone [...] känna mig tillräckligt ekonomiskt stabil för att ge mitt barn bästa möjliga chans. Då kanske man skulle börja se sig om lite oftare, efter den andra partnern. Jag brukar ta det lite som det kommer så jag är inte så aktiv i det här sökandet. (Man, 34 år)

Förutom att det är väsentligt att ha en stabil partner så är partners egna åsikter också viktiga att lyssna på. Majoriteten av männen framförde att barn inte är ett beslut de kan ta själva, utan det gäller att komma fram till ett beslut tillsammans.

[...] fast jag känner att det är rätt, skulle jag inte kunna pusha på om partnern inte vill. Min partners åsikter är nog något som kan göra att jag kan gå från att vilja skaffa barn till att godkänna att inte skaffa barn eller tvärtom. [...] Min partners åsikt är absolut något som är mest avgörande egentligen. (Man, 26 år)

[...] då jag tänker på rätt tid, då tänker jag förstås på båda i paret som helhet. Är det rätt tid för henne och rätt tid för mig. (Man, 27 år)

En respondent lyfte också upp själva graviditeten och vad detta verkligen innebär för partnern.

Jag har stor respekt för det eftersom det ändå är dem som ska vara gravida [...] Jag har full förståelse för att alla kanske inte ens vill vara gravid över huvud taget, att det finns en viss rädsla eller oro just med det. [...] Jag kan ärligt säga att jag inte vet om jag själv skulle vilja vara gravid. (Man, 26 år)

3.2.3. Föräldrar

Alla respondenter var eniga om att föräldrarna inverkar på något vis, specifikt mammorna. Majoriteten av männen kände däremot ingen press från föräldrarna, utan det handlade mera om förväntningar. Förväntningar på att det förhoppningsvis ska ske någon gång i framtiden.

Jag skulle kunna tänka mig att mamma skulle vilja ha några små kultingar som hoppar omkring, men hon lägger heller ingen press på mig. Jag tror hon skulle uppskatta det, men tror inte heller att hon skulle bli ledsen ifall det inte skulle ske. (Man, 25 år)

Jag skulle säga mina föräldrar, mest mamma. Jag har inte riktigt pratat med min pappa om just detta ämne, men min mamma vill verkligen bli farmor och vill att jag skaffar barn ganska snart, eller åtminstone någon gång i framtiden. Det är ganska viktigt för henne, någonting som hon vill mycket. (Man, 25 år)

[...] mina föräldrar tror jag, för nog gissar jag att de vill ha några små fötter som springer runt när man är och hälsar på. (Man, 27 år)

En respondent lyfte också fram att han omedvetet går i hans föräldrars fotspår, vilket gör att tidpunkten att skaffa barn möjligtvis kan ske i liknande ålder som hans föräldrar var i då de fick barn första gången.

Det är ju förstås för att ens föräldrar är, åtminstone då man var liten, lite ens egna förebilder. Så det är ju klart att man omedvetet kanske följer efter lite. (Man, 25 år)

3.2.4. Normer och trender

Normer i samhället gällande att skaffa barn är enligt flera respondenter något som alltid har funnits med.

Spontant tänker jag att det är något som är väldigt ingrott, att det hör till liksom. Man kanske på något sätt förutsätts tycka att, eller förutsätts vilja skaffa barn. Det känns som att åtminstone om man ser utifrån så verkar det som att de flesta enbart ser det som en tidsfråga innan man skaffar barn. (Man. 26 år)

Man har ju blivit hjärntvättad från liten vad som är normalt och inte. Typ om vissa skaffar barn då de är 50 år så tänker man vänta nu, det låter ju jättegammalt. (Man, 25 år)

Även en normspecifik ordning verkar finnas då det kommer till de största livsförändringarna. Med normspecifik ordning menas då att det finns vissa mål i livet en

person ska ha uppnått under en viss tid och i en viss ordning. Fem av respondenterna upplevde att det fanns en tydlig normspecifik ordning, två respondenter tyckte det fanns till en viss del och en av respondenterna brydde sig inte om någon sådan ordning.

Det finns ju de här indirekta normerna, alltså nog är man väl förväntad att göra på ett visst sätt, Det här vanliga är att du går grundskolan, sedan högskola eller arbete, sedan hittar du en partner som du skaffar barn med i ett senare skede och efter det skaffar man hus. Det här med att gifta sig tycker jag har försvunnit lite. (Man, 34 år)

[...] utbildning, arbete, giftermål, barn och att bidra till samhället. (Man, 27 år)

Det känns som en ganska tydlig livscykel var man ska trycka in en massa punkter i. Det är ganska mycket som är inbakat på kort tid, det blir som att när du är 30 så ska du ha hunnit göra det här och det där. (Man, 26 år)

Det fanns även respondenter som tycker att normerna börjar suddas ut och att det är mera fritt fram att göra saker i egen takt.

Till viss del tycker jag att de har sparat lite i samhället, det finns ju inga gränser riktigt. Man kan identifiera sig som egentligen vad som helst. Det är ju lite till sitt yttersta och det blir lite fel, men samtidigt gällande den här aspekten att man ska gå runt och må dåligt för att man inte vill ha barn då man är 34, den har ju nog försvunnit tycker jag. (Man, 34 år)

3.2.5. Sociala medier och jämförelse

Majoriteten av männen, sex av åtta, uppgav att sociala medier kan inverka till viss del. Detta främst genom indirekt jämförelse till andra som är i liknande ålder.

Inte desto mer, förutom då förstås att man kan få en känsla av att “oj nu är det jättemånga som skaffar barn”. Detta bara för att man har sett tre nära bekanta som har skaffat barn och då verkar det som att det är hur många som helst. (Man, 26 år)

[...] det kan påverka en att man ser lite hur många som, för alla lägger ju nog nästan upp på Instagram eller liknande om de väntar en tredje person så att säga. Det är klart att man jämför sig, [...] man börjar tänka lite på vad man själv har gjort och hur de redan har hunnit skaffat barn. (Man, 25 år)

[...] då man tittar igenom Instagram och ser att vissa som man följer börjar skaffa barn så då känns det inte så långt borta i alla fall. (Man, 25 år)

Två av respondenter upplever att sociala medier inverkar, men inte på själva tidpunkten. Däremot kan de inverka på hur de ser på uppfostran eller om de över huvud taget vill ha barn.

[...] inverkar inte då det gäller tidpunkten att skaffa barn. Sociala medier har däremot påverkat en del på hur jag önskar att jag ska uppfostra mitt barn. Jag tycker att sociala medier bara inverkar negativt på samhället, då det sätter en press på att människan ska bete sig på ett visst sätt. (Man, 25 år)

[...] absolut inte tidpunkten. Det är mera då det kommer till frågan om man över huvud taget ska skaffa barn eller inte. Man ser ju alla videor och bilder på barn som har fällt ut något och smutsat ner hela huset ungefär, då tänker man bara oj herregud. Men sedan mitt i allt så ser man en video då de har det hur gulligt som helst och barnen skrattar och leker på. [...] Sociala medier kan därför ge en både positiv och negativ bild på att skaffa barn och hur det är att ha barn. (Man, 27 år)

3.2.6. Världsläget och ekonomi

Tre respondenter nämnde världsläget som något de själva kommer ta i beaktande innan de skaffar barn. De framförde att det är viktigt att följa med kriser och de krig som finns i världen, eftersom det ändå är här ett framtida barn ska växa upp och leva.

Världsläget är nog en sak. Jag själv kände att en stor sten lyftes från mina axlar när vi slapp med i Nato, till exempel. Man kanske inte ska oro sig så mycket för det, men vi har ändå ett krig i världen. (Man, 34 år)

[...] olika kriser då möjligtvis, det är något som snurrar i bakhuvudet hela tiden. Nu har ju ukrainakrisen inte så mycket med just oss att göra, det är ju förstås priserna som skenar iväg [...] Ska man då börja skaffa barn då allting blir dyrare? För [...] det kostar ju mycket att skaffa barn. Det är ju en rikedom i sig att sen få ett eget barn så jag anser nog att det är värt det, men det ju också är en ekonomisk fråga. (Man, 27 år)

3.2.7. Att få frågan "När ska du skaffa barn?"

Sex av respondenterna hade någon gång fått frågan om när de ska skaffa barn. För de flesta, fyra av sex, var frågan mest vinklad på skämt från vänner eller liknande. Då frågan var riktad som ett skämt påverkade det inte männen direkt.

Det har nog bara varit på skämt från vänner i så fall, då de hör att man har skaffat flickvän så har de sagt typ "när kommer ungarna". Men aldrig att man har haft en seriös konversation med typ föräldrar eller mor- och farföräldrar. Aldrig. (Man, 27 år)

Två av respondenterna har fått frågan på allvar, flera gånger.

[...] mina föräldrar slutade fråga för 5 år sedan och det känns befriande nu när ingen frågar mer. Nog kändes det som en liten press då de frågade, men jag har alltid tänkt själv och gjort mycket tvärtom än vad alla sagt. (Man, 34 år)

Joo, när man har blivit äldre så har också frågan kommit mera. Från vänner och släkt. (Man, 31 år)

En respondent som försöker få barn tycker att det kan skapa en stor irritation ifall någon utomstående frågar för ofta.

[...] irritation om någon frågar hela tiden, de kanske inte vet vad bakgrunden till att man inte har barn vid 31 år är. (Man, 31 år)

3.3. Hur det biologiska påverkar på männens tankar kring tidpunkt att skaffa barn

Figur 3. Resultatredovisning för forskningsfråga 3

3.3.1. Med tanke på dem själva

Sju av åtta respondenter kände ingen press alls över det biologiska, när de kommer till dem själva. Tre av dessa var inte medvetna om att det finns en biologisk klocka även för män.

[...] vi män har väl inte ens något sånt? Typ vid 40 år eller något? [...] Jag trodde det var typ obegränsat. (Man, 25 år)

Har vi ens någon sådan? Man kan ju få barn fastän man är 70? (Man, 25 år)

[...] ur ett samhällsperspektiv så tror jag vi blir mer bombarderade med forskning kring hur det fungerar för kvinnor och den här biologiska klockan[...] men när det kommer till män, vissa påstår ju att det kanske finns någon sorts biologisk klocka inom män också men jag vet inte riktigt.... min kanske är sönder då haha. (Man, 34 år)

Två av männen nämnde också att det inte stressar eftersom det är möjligt för män att få barn i äldre ålder, med exempel på Sauli Niinistö.

För män är det kanske inte lika panik. Det finns ju de som är över 50 år som kan skaffa barn, t.ex. Sauli Niinistö, så det är svårt att säga hur mycket den biologiska klockan tickar för en själv. Men man känner ingen panik åtminstone, inte i min ålder. (Man, 25 år)

Men inte stressar de mig på något vis [...] Jag menar Sauli Niinistö fick en unge då han var typ 70 år. (Man, 27)

3.3.2. Med tanke på partner

Hälften, fyra av åtta män, jämförde lite med kvinnors situation. De lyfte upp att kvinnor har en betydligt kortare fertilitet och att det är något som de behöver ta i beaktande då de funderar på tidpunkten att skaffa barn.

Det är kanske värre för kvinnor. Det är väl där över 40 år som det börjar finnas risk för Downs syndrom för barnet och andra saker. (Man, 25 år)

[...] däremot så har min sambo nog sagt att "i denna ålder börjar det bli lite svårare" [...] jag visste kanske inte att det var så pass tidigt ändå. Så ingen stress, men man kanske inte kan undvika den här frågan för alltid utan det är något man måste ta ställning till fastän man själv inte är redo eller sugen på att skaffa barn. Det kanske mera är en sådan klocka som har ringt. (Man, 26 år)

3.3.3. Att vänta för länge

Två respondenter poängterade också att man inte ska vänta allt för länge heller. Ena fokuserade mera på att han inte ville bli en gammal pappa, utan vill kunna se sitt barn växa upp. Den andra hade mera fokus på att det blir svårare att få barn då man blir äldre och att man kan frysa ner ägg och spermier.

[...] men män ska ju inte heller vänta allt för länge, för man vill ju inte gå med käpp då ens barn går ut skolan. Man vill ju kunna se hur de växer upp, kunna uppfostra dem och se var de hamnar i livet. (Man, 25 år)

[...] men man kan ju frysa ner också innan det är försent. (Man, 25)

3.3.4. Annorlunda för den som verkligen vill ha barn

En av respondenterna kände stress och oro över den biologiska klockan, eftersom han inte kunnat få barn ännu fast han försöker.

Det finns en press på en, sen börjar man fundera och fundera varför det inte går och så blir det som en ond cirkel. (Man, 31 år)

Orolighet över det biologiska stiger hela tiden. Samtidigt som man har press från omgivningen. (Man, 31 år)

4. Diskussion

I diskussionskapitlet diskuteras avhandlingens resultatdel kopplat till tidigare forskning och referensram. Först kommer själva resultatdiskussionen och efter det metoddiskussion, förslag på fortsatt forskning och råd till fältet samt konklusion.

4.1. Resultatdiskussion

Syftet med denna avhandling var att få en överblick över vad som kännetecknar en lämplig tidpunkt att skaffa barn för män, samt lägga fokus på vilka faktorer som påverkar denna tidpunkt mest. När det kommer till att skaffa barn så är det något som de flesta av respondenterna vill göra någon gång i sitt liv, med stor vikt på det faktum att det är något som ska ske i framtiden. Majoriteten av respondenterna har det som ett framtida mål i livet, medan en av åtta inte var helt säker på om han ens vill ha barn. Detta går därför lite hand i hand med statistiken gällande barnfrihet, där 1 av 5 inom just detta åldersspann väljer att vara barnfri (Åkerholm, 2018). Barnfrihet är något som blivit allt mer vanligt, vilket skapade blandade åsikter hos respondenterna. Hälften var mera positiv till det och poängterade att det känns befriande att det finns en valmöjlighet, medan de övriga funderade på hur det kommer fungera i framtiden om allt fler väljer att inte skaffa barn.

Ålder var också ett väldigt omdiskuterat ämne hos respondenterna. Thompson och Lee (2011) framför att medelåldern att skaffa sitt första barn för män är över 30 år, vilket också stämmer in på denna undersökning. De flesta männen tänkte sig ett åldersspann mellan 25 och 35, eller nämnde enbart ca 30-årsåldern. Den ökade medelåldern för att skaffa barn beror enligt männen på att folk väljer att fokusera på sig själva och studera längre, samtidigt som samhällets krav också kan påverka. Flera av respondenterna upplever att det i dagens läge finns ett större krav på att ha hög utbildning och ett bra arbete innan det är dags att tänka på barn.

Att själv vara redo och att ha allt under kontroll var två faktorer som majoriteten av respondenterna önskade innan de kunde tänka sig skaffa barn. Arnetts (2000) emerging adulthood teori fokuserar på att individen försöker hitta den egna vuxna identiteten genom att utforska olika möjligheter innan stora livsval görs. Många individer vill därför ha vissa saker på klart innan man går igenom en stor livsförändring, detta för att kunna försäkra sig

om att man har gjort allt man önskat göra innan livet ändras och nya kategorier skapas (Arnett, 2000). Respondenterna visar därför att de har ouppklarade saker de önskar göra innan de går igenom livsförändringen att bli förälder. Att känna frihet i livet går också in på denna teori, vilket också visade sig vara en faktor som framkom hos ett par respondenter. Ett klart exempel hittades hos en av respondenterna som framförde att barn betyder mera ansvar och mindre frihet.

Malling m.fl. (2020) framför att det finns en viss ordningsföljd hos män med tanke på vad de vill ha kontroll över innan de skaffar barn. De vill gärna ha en bra utbildning, en stabil relation, ett bra arbete och en stabil ekonomi. Dessa mål hittades även hos respondenterna i denna studie, men ordningsföljden var inte alltid likadan. Störst fokus låg i denna studie på ekonomi, arbete, samt att ha någonstans att bo. Tanken att själv vara redo var något som enbart en av respondenterna egentligen kunde identifiera sig med och det var han som i nuläget försöker att få barn. Men här är det också, som en respondent poängterade, viktigt att inte heller enbart vänta på känslan av att vara reda, eftersom det finns en möjlighet att den aldrig kommer.

I undersökningen hittades sju olika kategorier på yttre faktorer som påverkar männens syn gällande tidpunkt att skaffa barn: vänner och bekanta, partner, föräldrar, normer/trender, sociala medier och jämförelse, världsläget och ekonomi samt att få frågan "när ska du skaffa barn?". Dessa kategorier är också rangordnade i en ordningsföljd utifrån hur många av respondenterna som tycker det påverkar dem.

Omvärlden påverkar en individ på många olika sätt, speciellt då det handlar om stora livsförändringar. Ifall individen dessutom befinner sig i fasen *emerging adulthood* (Arnett, 2000) dvs. att vara på väg mot vuxenlivet, kan yttre faktorer påverka det egna identitetsskapandet. Detta märks till viss del i undersökningen eftersom de olika yttre faktorerna inverkar på männens syn kring tidpunkten att skaffa barn. Viktig poäng är däremot att vi inte kan dra slutsatsen att respondenterna befinner sig i denna fas, eftersom ingen intervjufråga specifikt frågade om respondenten upplever sig själv vara vuxen.

Tajfel och Turner (1979) förklarar i sin sociala identitets teori att människan skapar sin sociala identitet utifrån vilka grupper personen hör till i samhället. För att passa in i den grupp man kategoriserat sig till är det mycket vanligt att ändra sitt beteende, vilket till viss del märks i denna undersökning. Ett par respondenter valde att lyfta fram det faktum att de

följer efter vad vännerna gör och vill inte vara de första som skaffar barn inom den gruppen. Detta på grund av möjligheten att känna sig annorlunda och utanför, då ingen annan är i samma situation. Malling m.fl. (2020) kom fram till ett liknande resultat, där vänner påverkade tidpunkten genom att männen ville skaffa barn i samma ålder som sina vänner.

Resultatet i denna avhandling visade däremot att det fanns ytterligare två andra sätt vänner och bekanta kunde påverka männen och deras syn kring tidpunkt. Det första handlade om att några män fått en annan syn på barn efter att de haft en vän som fått barn. För att förtydliga så märkte de hur mycket arbete det var med ett barn och valde att vänta längre, dvs. skjuta upp tidpunkten för sitt första barn. Det andra som märktes var att vänner och bekanta även kan skapa press hos männen. Tankar kring att man kanske borde göra samma sak och önskan att även själv få barn skapades hos ett par av respondenterna.

Partner var också en väsentlig faktor för respondenterna, vilket också lyfts fram i flera studier (Malling m.fl., 2020; Thompson & Lee, 2011). Männen i denna studie valde däremot att poängtera att det förutom att ha en stabil partner också är viktigt att ta partners önskemål i beaktande. Efter partner kom föräldrar, vilket alla respondenter var eniga om kunde påverka på ett vis. Föräldrarna skapade däremot ingen press hos männen, utan där fanns enbart förväntningar. Keijer m.fl. (2018) förtydligar att förväntningar gällande tidpunkt för de största livsförändringarna ofta skapas i barndomshemmet med föräldrar som inspiration.

Att skaffa barn har enligt respondenterna länge funnits med som något som ska göras i livet. Det är kanske inte en fråga om personen vill skaffa barn, utan mera när. Normerna kring att skaffa barn kan påverka ifall individen känner att de fungerar som tydliga riktlinjer (Fränkel, 2015). I dagens läge har normerna däremot börjat suddas ut, vilket några män i studien har noterat. Detta på grund av högre medelålder, vilket även nämns i två studier (Malling m.fl., 2020; Thompson & Lee, 2011), men också på grund av ökad barnfrihet. På så vis upplever respondenterna ingen specifik press, eftersom varje individ har möjlighet att bestämma mera fritt. Fem av respondenterna lyfte däremot fram att de också upplever att det finns en underliggande normspecifik ordning på saker som ska göras i livet.

När det kommer till sociala medier och jämförelse var det något respondenterna tyckte påverkade till vis del. Detta genom mera indirekt jämförelse till andra i samma ålder.

Intresseväckande var det faktum att sociala medier inte stressade dem, utan majoriteten av jämförelsen var positiv. En positiv jämförelse sker då individen jämför sig med personer som är i likadant stadiet som individen själv (Nortje, 2020). Studien bevisade att männen både använder sig av uppåtgående och nedåtgående jämförelse (Nortje, 2020), men oavsett vilken var det mestadels positiva följder av jämförelsen. Männen förklarade att de kan uppleva att många runt omkring dem skaffar barn, men det uppstår inga känslor av att de själva också måste skaffa barn snart. Här fanns det liknande tankar som kring vänner, där vissa män märker de negativa sidorna med att ha barn och därför känner att de vill skjuta upp tidpunkten till att skaffa barn. Via sociala medier kan männen alltså se både negativa och positiva sidor kring barn, vilket gör att det på så vis kan påverka åt båda hållen, beroende på individens egen syn. Enbart en av respondenterna visade en negativ följd av jämförelsen via sociala medier. Då handlade det om att negativa känslor uppstod från att se andra ha och skaffa barn, på grund av den egna ofrivilliga barnlösheten. Två av respondenterna tyckte däremot att sociala medier inverkar mera på tankar kring uppfostran eller om de vill skaffa barn alls.

Något som även kan påverka männens synpunkt visade sig vara världsläget och ekonomi. Ett par män diskuterade kring vikten av att fundera hur världsläget ser ut innan man skapar ett barn till världen. Om världsläget är oroligt och det i samhället finns skenande priser påpekar ett par av respondenterna att det inte kanske är drömläget att skaffa barn just då.

När det kommer till att få frågan "När ska du skaffa barn?" upplevde majoriteten av männen det enbart som ett skämt. Endast två av respondenterna hade fått frågan på allvar och de var båda över 30 år. Det stressar till en viss del då frågan är ställd på allvar, speciellt ifall männen i fråga försöker få barn eller om frågan kommer ofta.

Temmesen m.fl. (2023) lyfter fram att det biologiska är en av de faktorer som stressar kvinnor mest när det kommer till att skaffa barn. Detta på grund av att fertiliteten försämras tidigare än för män, samtidigt som det finns en hypotes över att männen kanske inte har tillräckligt med kunskap om den egna fertiliteten (Thompson & Lee, 2011). Män har också en ålder där fertiliteten försämras, nämligen efter 35 års ålder (Hälsobyn, 2018). Intresseväckande var det faktum att majoriteten av männen i denna undersökning inte alls kände sig stressade över detta och många visste inte ens om att även män har en biologisk

klocka. Detta berodde på att de ser män i äldre ålder som har fått barn och tänker att det fungerar så för alla. Fyra av respondenterna tänkte att det inte påverkar med tanke på dem själva, men att de istället har sin nuvarande eller framtida partner i beaktande eftersom kvinnornas fertilitet är kortare. Det tyder på att det verkar finnas större fokus på kunskap om den kvinnliga fertiliteten i samhället. Att det nuförtiden finns hjälpmedel som att frysa ner spermier och ägg poängterades av två respondenter, vilket kan minska stress kring fertilitet. Enbart en av respondenterna kände en press av den biologiska delen, detta för att han försökt få barn en längre tid, men inte lyckats. Enligt denna studie verkar det därför som att männen känner stress över biologiska klockan först då det börjar försöka få barn eller då det visar sig att det inte är så lätt att få barn som de hade trott. Detta resultat kan däremot inte tas för bokstavligt, eftersom det är en slutsats som enbart är baserat på en persons situation. Eftersom det enbart är baserat på en persons svar så går det inte att dra några generella slutsatser, vilket gör att det kan se annorlunda ut ifall flera personer i samma situation svarade.

4.2. Metoddiskussion

Metoden kvalitativa intervjuer visade sig passa bra som metod i avhandlingen. Respondenterna fick öppet berätta om sina egna upplevelser och tankar gällande ämnet, vilket var målet med avhandlingen och därför styrker trovärdigheten. Alla respondenter svarade med glädje och majoriteten av dem påpekade också att de uppskattade att prata om just detta ämne med någon. Eftersom semistrukturerade intervjuer användes var det även möjligt att som intervjuare ställa följdfrågor, vilket kan ses som en styrka.

Att respondenterna fick välja själv ifall de ville ta intervjuerna på plats eller via Zoom kan både vara en styrka och en svaghet. Styrkan i detta är att de får välja själv vad som passar bäst och vad som känns bekvämare för dem, eftersom temat kan vara känsligt. En annan orsak till detta var för att respondenterna befann sig på olika platser och alla hade inte möjlighet att träffas på plats. Svaghet här är att situationen inte var helt likadan för alla, eftersom några var på plats och några via Zoom eller Messenger. Eftersom situationen inte var exakt likadan för alla respondenter påverkar det tillförlitligheten. Däremot var det enbart en intervjuare, vilket gjorde att frågorna i sig ställdes på samma vis.

Samplet i avhandlingen var åtta män, vilket är ett relativt litet sampel. En svaghet med ett litet sampel är att det är svårare att dra stora slutsatser, så ett eventuellt större sampel skulle hjälpa för just det ändamålet. En styrka med ett litet sampel däremot är möjligheten att gå på djupet med varje respondent och därefter även kunna sätta mera tid på analysen för vardera intervju.

Intervjuguiden innehöll ganska många frågor, vilket både kan vara en styrka och en svaghet. Med så pass många frågor kan man som intervjuare få väldigt långa svar, eller så finns det en chans att svaren på varje fråga blir korta då respondenten vet om att det finns många frågor. I detta fall svarade alla respondenter väldigt utförligt och svaren blev långa, vilket främst ses som en styrka i avhandlingen. Eftersom materialet som samlades in var väldigt utförligt försvårades däremot själva analysprocessen till viss del. Att hitta gemensamma kategorier och att kunna välja bort information som inte hörde till forskningsfrågorna var svårare, vilket resulterade i ganska långa citat till en början. Vissa citat har därför i senare skede blivit förkortade, utan att de ska tappa innebörden. Detta för att förenkla läsningen och få texten att flyta på.

4.3. Förslag på fortsatt forskning och råd till fältet

Eftersom samplet i avhandlingen var relativt litet kan det vara intressant att undersöka vidare med ett lite större sampel, speciellt då det kommer till vilka yttre faktorer som påverkar männens tankar. Finns det en faktor som inverkar mest och följer det ungefär samma ordningsföljd som i resultatet för forskningsfråga två? Det vore även intressant att jämföra männens tankar med kvinnors, för att få en bild på vilka könsskillnader som finns.

Vidare forskning kring den biologiska klockan och män kan också vara nödvändig, vilket även lyfts upp i studien gjord av Thompson och Lee (2011). Detta för att få mera syn på varför männen inte har så stor vetskap om att deras fertilitet också försämras efter 35 års ålder (Hälsobyn, 2018), samt varför det biologiska egentligen inte är något de funderar noggrannare på före de verkligen försöker få barn. Mallin m.fl. (2020) framför också att vidare forskning behövs för att undersöka hur ökad utbildning av fertilitet kan påverka männen och deras syn på tidpunkten att skaffa barn.

Eftersom alla respondenter hade lite olika livssituation och olika syn på barn finns det framtida möjligheter att forska vidare med lite snävare kriterier för samplet. Exempel

på detta skulle vara att enbart undersöka män som är singlar, män som är i förhållande, män som studerar, män som arbetar osv. Enligt Malling m.fl. (2020) vore det nödvändigt att undersöka vidare när det kommer till respondenter från minoritetsgrupper, med exempel på etnicitet eller sexualitet.

Intressant skulle det också vara att enbart höra från män som inte kan få barn, män som försöker få barn eller män som inte vill ha barn alls. Det vore också möjligt att undersöka skillnader mellan olika länder, eller även mellan finskspråkiga och svenskspråkiga i Finland. Detta i och med att respondenterna i denna studie enbart var svenskspråkiga.

4.4. Konklusion

Syftet med denna avhandling är att undersöka männens upplevelser om vad som kännetecknar en lämplig tidpunkt att skaffa barn samt att titta noggrannare på vilka faktorer som påverkar denna syn mest. Eftersom det finns en forskningslucka när det kommer till just män och deras syn på tidpunkt gällande barn samt vilka faktorer som påverkar denna syn, så kan denna avhandling bidra med en större förståelse för ämnet.

Majoriteten av männen i studien kände att barn var något de vill ha, men med stort fokus på att det ska hända någon gång i framtiden. Det fanns tre olika saker som männen vill ta i beaktande innan de känner att det är rätt tid; ålder, att ha allt på klart samt att vara redo.

Det visade sig också att yttre faktorer så som vänner, partner och normer påverkar mest på männen och deras syn på rätt tidpunkt, medan de inre faktorerna såsom biologiska klockan inte påverkade dem desto mer. Oavsett ålder var det enbart en av männen som känner sig stressad över att skaffa barn, vilket orsakas av att han försöker få barn men inte har lyckats ännu. Detta tyder på att barnfrågan inte direkt pressar männen förrän de verkligen börjar fundera på att skaffa barn. En viktig poäng att tänka på här är att just detta resultat är en slutsats som enbart är baserat på en persons situation, vilket gör att det inte går att dra några generella slutsatser utifrån detta. Däremot var en stor del av respondenterna medvetna om att det inte heller är bra att vänta för länge och har därför ändå skapat en sorts tidsplan för sig själv, fastän de inte känner sig redo just nu.

Källförteckning

- Alheneidi, H., AlSumait, L., AlSumait, D. & Smith, A. P. (2021). Loneliness and problematic internet use during COVID-19 lock-down. *Behavioral Sciences, Vol 11*(1), 1–11. <https://doi.org/10.3390/bs11010005>
- Arnett, J. J. (2000). Emerging adulthood: A theory of development from the late teens through the twenties. *American Psychologist, 55*(5), 469–480. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.5.469>
- Crockett, L. J., & Beal, S. J. (2012). The life course in the making: Gender and the development of adolescents' expected timing of adult role transitions. *Developmental Psychology, 48*(6), 1727–1738. <https://doi.org/10.1037/a0027538>
- Dalen, M., Kärnekull, B., & Kärnekull, E. (2015). *Intervju som metod* (2. uppl.). Gleerups.
- Fejes, A., & Thornberg, R. (2019). *Handbok i kvalitativ analys* (Upplaga 3.). Liber AB.
- Festinger, L. (1954). A theory of social comparison processes. *Human Relations, 7*(2), 117–140. <https://doi.org/10.1177/001872675400700202>
- Finlands Läkarförbund. (2021). *Behandling av barnlöshet*. <https://www.laakariliitto.fi/lakaretik/livets-borjan-och-graviditeten/behandling-av-barnloshet/>
- Forskningsetiska delegationen. (2023). *God vetenskaplig praxis och handläggning av misstankar om avvikelser från den i Finland*. Forskningsetiska delegationens publikationer 3/2023. https://tenk.fi/sites/default/files/2023-04/Forskningsetiska_delegationens_GVP-anvisning_2023.pdf
- Friman, E. (28 november 2022). *Nativiteten ser ut att bli rekordlåg i år – samtidigt fortsätter medelåldern för de som föder att stiga i Finland*. Svenska Yle. <https://svenska.yle.fi/a/7-10023571>
- Fränkel, K. (2015). *Men varför vill du inte ha barn? En studie av hur utsagor om frivillig barnlöshet står i relation till normativa ideal om föräldraskap på internetsajten Familjeliv.se*. (Examensarbete, Lunds universitet). Centrum för Genusvetenskap.

<https://lup.lub.lu.se/luur/download?func=downloadFile&recordOId=5469226&fileOId=5469293>

Hodgetts, D., Drew, N., Sonn, C., Stolte, O., Nikora, L. W., & Curtis, C. (2010). *Social Psychology and Everyday Life*. Palgrave Macmillan.

Hälsobyn. (15 augusti 2018). *Fertilitet*.

<https://www.terveyskyla.fi/naistalo/sv/reproduktiv-h%C3%A4lsa/fertilitet>

Karlsson, F. (28 april 2020). *Fertilitetsbevarande behandling*. Akademiska sjukhuset.

<https://www.akademiska.se/for-patient-och-besokare/ditt-besok/undersokning/fertilitetsbevarande-behandling/>

Keijer, M. G., Liefbroer, A. C, and Nagel, I. (2018). Adolescents' Expectations About the Timing of Family Life Events: Unraveling the Role of Value Transmission and Modeling. *Journal of Family Issues* 39(15), 3755–3777.

<https://doi.org/10.1177/0192513X18792654>

Knapp, K. S., Chimed-Ochir, U., Apsley, H. B., Eng, S., Fosco, G. M., & Cleveland, H. H. (2022). Profiles of future expectations among urban adolescents in Cambodia. *Developmental Psychology*, 58(8), 1528–1540.

<https://doi.org/10.1037/dev0001374>

Korkman, A. (21 juli 2022). *Rekordfå barn har fötts i Finland i år*. Hufvudstadsbladet.

<https://www.hbl.fi/artikel/7a442318-e3dd-417d-af07-2e4aef915377>

Kvale, S., Brinkmann, S., & Torhell, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun* (2. uppl.). Studentlitteratur

Maheshwari, S., & Rai, K. (2021). Life Decisions and Youth: A Focus Group Study of Making and Reflecting on Major Decisions of Life. *Psychological Studies*, 66, 471–477. <https://doi.org/10.1007/s12646-021-00621-y>

Malling, G. M. H., Pitsillos, T., Tydén, T. Hammarberg, K., Ziebe, S., Friberg, B., & Schmidt, L. (2020). 'Doing it in the right order': childless men's intentions regarding family formation. (2022) *Human Fertility*, 25 (1), 188–196.

<https://doi.org/10.1080/14647273.2020.1778803>

McLeod, S. A. (13 februari 2023). *Social roles and social norms*. Simply Psychology.

<https://www.simplypsychology.org/social-roles.html>

- McLeod, S. A. (24 oktober 2019). *Social identity theory*. Simply Psychology.
<https://www.simplypsychology.org/social-identity-theory.html>
- Meeus, W., Decovic, M., & Iedema, J. (1997). Unemployment and Identity in Adolescence: A Social Comparison Perspective. *Career Development Quarterly*, 45(4), 369–380. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1002/j.2161-0045.1997.tb00540.x>
- Nationalencyklopedin (u.å). *Sociala medier*. Hämtad 4 februari 2023 från
<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/sociala-medier>
- Nilsson, B. (2015). *Socialpsykologi: teorier och tillämpning*. Liber.
- Nortje, A. (29 april 2020). Social Comparison Theory & 12 Real-Life Examples. *PositivePsychology.com*. <https://positivepsychology.com/social-comparison/>.
- Nummenmaa, M. (30 september 2021). För fjärde året i rad föds det färre än 50 000 barn i Finland – vår karta visar hur befolkningens mängden ändrar i din kommun. Svenska Yle. <https://svenska.yle.fi/a/7-10006686>
- Oksanen, L. (20 juni 2023). *EN MYT ATT UNGA VUXNA ÄR FÖR SJÄLVCENTRERADE FÖR ATT SKAFFA BARN – “UNGA UPPLEVER ALLA STORA BESLUT SOM HOT”*. Helsingfors Universitet.
<https://www.helsinki.fi/sv/nyheter/jamlikhet/en-myt-att-unga-vuxna-ar-sjalvcentrerade-att-skaffa-barn-unga-upplever-alla-stora-beslut-som-hot>
- Rohman, K. (20 december 2022). Ofrivillig barnlöshet. 1177.se.
<https://www.1177.se/barn--gravid/barnloshet/ofrivillig-barnloshet/>
- Ruggieri, S., Ingoglia, S., Bonfanti, R. C. & Lo Coco, G. (2021). The role of online social comparison as a protective factor for psychological wellbeing: A longitudinal study during the COVID-19 quarantine. *Personality and Individual Differences*, vol 171,1–6.
<https://doi.org/10.1016/j.paid.2020.110486>
- Statistikcentralen. (30 september 2021). *Fruktsamheten i Finland på en otillräcklig nivå med tanke på åldersstrukturen*.
https://www.tilastokeskus.fi/til/vaenn/2021/vaenn_2021_2021-09-30_tie_001_sv.html

- Statistikcentralen. (4 december 2017). *Medelåldern för förstföderskor steg i Finland till samma nivå som tåten i Norden.*
https://www.stat.fi/til/synt/2016/02/synt_2016_02_2017-12-04_tie_001_sv.html
- Stoltzfus, J. (23 december, 2020). *Media*. Techopedia.
<https://www.techopedia.com/definition/1098/media>
- Swedbank AB. (2023). *Så mycket kostar det att ha barn.*
<https://www.swedbank.se/privat/livet/familj/ekonomens-tips-till-blivande-foraldrar.html>
- Tajfel, H., & Turner, J.C. (1979). An Integrative Theory of Intergroup Conflict. I M. J. Hatch & M. Schultz (Red.), *Organizational Identity: A Reader*, (1 uppl., s. 56–65). *Oxford University Press*.
- Temmesen, C.G., Faber Frandsen, T., Svarre-Nielsen, H., Birch Peters, K., Clemensen, J., & Myglegaard Andersen, H. L. (2023). Women’s reflections on timing of motherhood: a meta-synthesis of qualitative evidence. *Reprod Health* **20** (30). <https://doi.org/10.1186/s12978-022-01548-x>
- Thompson, R. & Lee, C. (2011). Sooner or later? Young Australian men’s perspectives on timing of parenthood. *Journal of Health Psychology*, 16(5), 807–818.
<https://doi.org/10.1177/1359105310392091>
- Trost, J. (2010). *Kvalitativa intervjuer* (4 uppl.). Studentlitteratur.
- Vogel, E. A., Rose, J. P., Roberts, L. R. & Eckles, K. (2014). Social comparison, social media, and self-esteem. *Psychology of Popular Media Culture*, vol 3(4), 206–222. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/ppm0000047>
- Womack, A. (26 april, 2021). A Psychologist’s Advice on How to Cope with Life Transitions. Manhattan Center for Cognitive Behavioral Therapy.
<https://www.manhattancbt.com/archives/4288/life-transitions/>
- Yang, C-C. (2021). Social media social comparison and identity processing styles: Perceived social pressure to be responsive and rumination as mediators. *Applied Developmental Science*, 26(3), 504–515.
<https://doi.org/10.1080/10888691.2021.1894149>

Åkerholm, A-C. (5 november 2018). *Allt fler väljer frivillig barnlöshet – Forskare: "Något stort är på gång – det är en väldigt, väldigt hög siffra"*. Svenska Yle.
<https://svenska.yle.fi/a/7-1324965>

Bilaga 1: Intervjuguide

Intervjuguide

Mäns upplevelser om tidpunkten att skaffa barn

Bakgrundsfrågor

1. Ålder
2. Civilstatus
3. Sysselsättning
4. Temat för den här intervjun är dina upplevelser samt tankar kring normer gällande att skaffa barn, vad fick dig att ställa upp på intervju?

Att skaffa barn

5. Vilka tankar/känslor väcks hos dig när du tänker på att skaffa barn?
6. Har dessa tankar/känslor ändrats under de senaste åren?
 - a. Vad tänker du att detta kan bero på?
7. Har du fått frågan "när ska du skaffa barn" någon gång?
 - a. Vilka tankar/känslor väcker detta hos dig?

Finns det någon rätt tid att skaffa barn? – några frågor gällande dina tankar om tidpunkten att skaffa barn

8. När du hör uttrycket "rätt tid att skaffa barn", vad tänker/känner du då?
 - a. Finns det någon specifik ålder som är enligt dig en lämplig tidpunkt att skaffa barn?
 - b. Dagens medelålder att skaffa barn har stigit märkbart under de senaste 20 åren, vad tänker du att detta beror på?
9. Allt fler väljer att inte skaffa barn, 1 av 5 unga vuxna i åldern 25–29 väljer att vara frivilligt barnlösa (svenska yle, 2018). Vilka tankar/känslor väcker det hos dig?
 - a. Hur tror du att personer i din närhet (vänner, familj, släkt, bekanta) skulle reagera ifall just du valde bort barn frivilligt?

Faktorer som påverkar den egna upplevelsen om tidpunkten att skaffa barn

10. Är det någon i din bekantskapskrets som har planer på eller har skaffat barn?
 - a. Ifall ja: inverkar detta på hur du själv ser på tidpunkten för att skaffa barn?
11. Vilka personer i din närhet (vänner, familj, släkt, bekanta) upplever du har störst inverkan på din egen syn gällande tidpunkten för att skaffa barn?
 - a. Är det någon specifik grupp/person som har störst förväntningar på dig?
 - b. Hur tänker/känner du om detta?
12. Kommer du på några andra faktorer som påverkar dina tankar/känslor gällande att skaffa barn (biologiska klockan, social jämförelse, kultur osv)?
 - a. Vilka faktorer (arbete, boende, partner osv.) är enligt dig viktiga att "ha på klart" innan man skaffar barn?
 - b. Upplever du att sociala medier inverkar på den egna upplevelsen om tidpunkten att skaffa barn? Berätta.

Normer

13. Berätta lite om hur du upplever samhällets norm kring att skaffa barn
 - a. Är detta något som påverkar din egen syn på tidpunkt gällande barn?
 - b. Ja/Nej: Upplever du att det finns någon normspecifik ordning på vad som ska göras först då det kommer till de största livsförändringar (giftermål/partnerskap, barn, arbete, utbildning, bidra till samhället)?

Slutliga frågor

14. På basen av det vi har diskuterat - vad upplever du att har störst inverkan på dig själv när det kommer till det här med att skaffa barn och vad som är "den rätta tidpunkten"?
15. Övriga kommentarer

Bilaga 2: Informationsbrev

Informationsbrev

Hejsan!

Mitt namn är Michelle Henriksson och jag studerar just nu 5 året på utvecklingspsykologi vid Åbo Akademi i Vasa. Jag har börjat på med min magisteravhandling och skriver om mäns upplevelser av normer kring att skaffa barn. Målgruppen för undersökningen är män som inte har barn och är mellan 25 och 35 år.

Jag har i min avhandling tänkt fokusera på männens egna tankar och upplevelser om vad som kännetecknar en lämplig tidpunkt att skaffa barn. Studiens övergripande syfte är därför att undersöka mäns egna upplevelser om tidpunkten att skaffa barn och sedan se vilka faktorer som påverkar just denna syn.

Data kommer samlas in via semistrukturerade intervjuer som görs på plats eller via t.ex. Zoom eller teams. Intervjufrågorna kan fås på förhand vid intresse– bara att ta kontakt till mig i så fall.

Det är helt frivilligt att delta. Respondenterna är helt anonyma, dvs. inga personuppgifter samlas in. Materialet behandlas konfidentiellt, det är enbart jag som tar del av det inspelade materialet och det raderas direkt efter transkriberingen. De anonyma transkriberade text-filerna sparas enbart på min dator, fram tills att avhandlingen är klar.

Avhandlingen kommer publiceras öppet på portalen Doria (<https://www.doria.fi>). Min handledare är universitetslärare Maria Dahlberg som kan kontaktas vid behov (maria.dahlberg@abo.fi).

Tack på förhand! 😊

Ta gärna kontakt ifall du undrar något!

Bilaga 3: Samtyckesblankett

Samtyckesblankett

Informerat samtycke om att delta i forskning för magisterarbete: Mäns egna upplevelser om tidpunkten att skaffa barn

Alla som deltar i en forskning ska ge sitt godkännande till det. Godkännandet ska gärna ges skriftligt men kan också ges muntligt. Deltagande är frivilligt och du kan alltid vägra delta.

Vänligen läs igenom denna text och skriv under/svara på detta mejl ifall du ger ditt samtycke. Du kan även ge ditt svar muntligt – då ger du ditt svar då intervjun inleds, efter att du gett ditt tillstånd till inspelning av intervjun.

1. Jag deltar frivilligt i denna forskning, som genomförs av Michelle Henriksson, studerande på socialvetenskaper (utvecklingspsykologi) vid Åbo Akademi, och som handleds av universitetslärare Maria Dahlberg.
2. Jag har fått information om forskningens mål och innehåll. Jag har fått information om vad mitt deltagande i forskningen konkret innebär och hur lång tid jag förväntas lägga ned, dvs. max ca 1h (en intervju).
Jag har även fått veta vilka ev. olägenheter och risker som deltagandet medför. Ämnet kan vara ganska personligt, då det handlar om att skaffa barn. Jag vet därför vart jag kan vända mig ifall ämnet rör upp känslor.
3. Jag förstår att jag har rätt att avbryta mitt deltagande när som helst utan negativa påföljder. Jag behöver inte uppge något särskilt skäl till avbrytandet. Jag har även rätt att låta bli att besvara frågor jag inte vill besvara.
Med avbrytande avses rätten hos forskningsdeltagaren att tillfälligt eller tillsvidare välja att stå utanför undersökningen eller ett enskilt skede av den.

4. Jag förstår att jag kan annullera mitt samtycke till att delta i undersökningen när som helst (muntligt, via mejl, skriftligt etc.)
5. Jag har blivit informerad hur behandlingen av personuppgifter görs. Jag har även blivit informerad hur forskningsmaterialet arkiveras. Respondenterna är helt anonyma och materialet behandlas konfidentiellt. Det är enbart Michelle Henriksson som tar del av det inspelade materialet och det raderas direkt efter transkriberingen. Då avhandlingen är färdig kommer den publiceras öppet på portalen Doria (<https://www.doria.fi>)
6. Jag har haft möjlighet att ställa frågor gällande forskningen och insamlingen av material, och mina frågor har besvarats tillfredsställande.

Jag har läst och förstått det som sägs ovan ger mitt samtycke till att delta i denna forskning. Min underskrift betyder inte att jag avsäger mig mina lagliga rättigheter. Jag förstår också att jag kommer att få en kopia av denna underskrivna samtyckesblankett.

Forskningsdeltagarens namn och underskrift Datum

Jag har förklarat i detalj hur forskningsprocessen ser ut, i vilken forskningsdeltagaren har gett sitt samtycke till att delta. Jag kommer att behålla en kopia av denna underskrivna samtyckesblankett.

Studerandes namn och underskrift Datum